WITOLD GOMBROWICZ

IVONA, PRINCIPESA BURGUNDIEI

IN ROMÂNEŞTE
DE OLGA ZAICIK.

După ediţia: *Witold Gombrowicz*
IWONA KSIEZNICZKA
BURGUNDA P.I.W. Warszawa, 1958

EDITURA
UNIVERS
Bucureşti 1975

PERSONAJELE

ACTUL I

IVONA
REGELE IGNAŢIU
REGINA MARGARETA
PRINCIPELE FILIP, MOŞTENITORUL TRONULUI
ŞAMBELANUL
IZA. O DOAMNA DE LA CURTE CHIRIL, PRIETEN AL PRINCIPELUI
CIPRIAN
M^LTUŞILE IVONEI
INOCENŢIU
VALENTIN
DREGĂTORI, CURTEA, UN CERŞETOR Şl ALŢII

Loc de *plimbare, arbori, în fund bănci, public îmbrăcat ca de sărbătoare. La sunetul trîmbiţelor apar: Regele îgnaţiu, Regina Margareta, principele FUip, Şambelanul, Chirii, Ciprian, doamne şi curteni.*

REGINA : Minunat asfinţit!
ŞAMBELANUL într-adevăr minunat, Majestate.
REGINA : O privelişte ca asta te face mai bun.
ŞAMBELANUL : Mai bun, nici vorbă, Majestate.
REGELE : Iar diseară îi ardem un bridge.
ŞAMBELANUL : Măria-Voastră are darul să îmbine un desăvîrşit simţ al frumosului cu înclinarea înnăscută pentru bridge. (Se *apropie Un Cerşetor.)* Ce pofteşti,
omule ?
CERŞETORUL : Ajutaţi-mă ! Faceţi-vă milă şi pomană ! REGELE : Şambelane, dă-i cinci bănuţi. Poporul să vadă
că-i purtăm de grijă ! REGINA : Daţi-i zece. *(Cu jaţa către asfinţit.)* în faţa
unui asemenea asfinţit... DOAMNELE : Aaah
REGELE : Dă-i cincisprezece. Să simtă ce înseamnă mărinimia regelui. DREGĂTORII : Aaaaah !
CERŞETORUL : Stăpînul din Ceruri biagoslovească-1 pe Măria-Sa, regele, şi Măria-Sa regele blagoslovească-1 pe stăpînul din Ceruri !
(Pleacă îngînînd un cîntec de-al cerşetorilor.) REGELE : Hai să mergem, altminteri întîrziem la cină. Nu uitaţi că trebuie să dăm o raită prin parc, deh, înfrăţirea cu poporul în această zi de sărbătoare naţională.
(Pleacă toţi în afară de *Principe.)*
Ce faci, Filip, mai rămîi ?
[5]
PRINCIPELE *(ridică un ziar aruncat)* : Doar o clipă.
REGELE : Aha ha ! Am înţeles. Are o întîlnire. Pe vremea mea eram leit ca el. Hai să mergem. Ha, ha, ha!
REGINA *(cu un ton de reproş)* : Ignaţiu !
(Sunet de trîmbiţe. Ies toţi afară de Principe, Chirii ji *Ciprian.)*
CHIRIL şi CIPRIAN : Uf, am scăpat de pisălogi.
PRINCIPELE FILIP : Ia să citim ce spune horoscopul pe ziua de azi. *(Citeşte.)* „De la douăsprezece pînă la

două"... Nu, nu este asta... Aşa, uite c-am găsit. „Intre orele şapte şi nouă seara, puternică expansiune a forţelor vitale, dezvoltare maximă a personalităţii, iniţiative excelente, deşi cam riscante... Aceste ore sînt favorabile planurilor îndrăzneţe şi întreprinderilor de anvergură...
CIPRIAN : Şi ce ne pasă nouă ?
PRINCIPELE : Sînt ore favorabile aventurilor amoroase.
CHIRIL : Atunci se schimbă treaba. Uite colo nişte puicuţe.
CIPRIAN : Haideţi, mai iute ! Să facem ceea ce ţine de noi.
PRINCIPELE : Adică ! Ce anume ţine de noi ?
CIPRIAN : Funcţia noastră. Să funcţionăm. Nimic alta decît să funcţionăm într-o exuberanţă funcţională. Sîntem tmeri ! Sîntem bărbaţi ! Sîntem bărbaţi tineri ! Aşadar funcţionăm ca bărbaţi tineri ! Ca să le dăm de lucru ţîrcovnicilor, să poată funcţiona şi ei ! E vorba de principiul diviziunii muncii.
CHIRIL : Priviţi-o pe asta care se apropie, gătită, dichisită şi cu vino-ncoa. Picioarele nu-s rău deloc.
PRINCIPELE : Cum, iar o luăm de la început ? Mereu acelaşi lucru ? Tot aşa într-una, în cerc, la nesfîr-şit ?
CIPRIAN : Dar cum altfel ? Ce-ar gîndi fetele despre noi ? Bineînţeles că mereu şi într-una acelaşi lucru. Veşnic la fel !
[6]
PRINCIPELE : Nu vreau !
CHIRIL : Ei nu, zău ! Nu mai vrei ? Refuzi ?
CIPRIAN *(uimit) :* Oare, Alteţa-Voastră nu simte o voioasă desfătare cînd o guriţă dulce îi şopteşte „da". de parcă i-ar confirma mereu, tot mereu la fel, în cerc, la nesfârşit, unul şi acelaşi lucru ?
PRINCIPELE : Ba da, ba da, fireşte... *(Citeşte.)* „Sînt favorabile planurilor îndrăzneţe şi întreprinderilor de anvergură, intensă expansiune a forţelor vitale... Dezvoltarea personalităţii şi a sensibilităţii. Sint ore primejdioase pentru persoanele excesiv de ambiţioase, ori cu un prea accentuat sentiment al demnităţii proprii. Ceea ce vor întreprinde în aceste ore este sortit reuşitei sau eşecului..." Bun, atunci rămîne la fel, mereu la fel, pentru totdeauna. CIPRIAN : Cu cea mai mare plăcere ! CHIRIL : Cu încîntare !
(Intră Iza.)
IZA : Bună seara. Ce faceţi Alteţă în acest colţ singuratec ?
PRINCIPELE : Ceea ce ţine de mine. Tatăl meu prin prezenţa sa îşi îmbărbătează supuşii, eu le fac pe supuse să viseze. Dar dumneata de ce nu te afli printre doamnele din suita reginei ?
IZA : Am cam întîrziat. Tocmai mă grăbeam într-acolo. M-am plimbat.
PRINCIPELE : Te grăbeai într-acolo ? Adică încotro ? IZA : Vă găsesc cam tulburat, Alteţă ? De unde melancolia din glasul vostru ? Principele meu nu se mai bucură de viaţă ? In ce mă priveşte, mărturisesc că nu fac decît asta şi nimic altceva. PRINCIPELE : Şi eu la fel, dar tocmai de aceea... TOŢI : Tocmai de aceea ?
PRINCIPELE : Hm ! Hm ! *(li cercetează cu privirea.)* TOŢI : Tocmai de aceea, ce ? PRINCIPELE : Nimic.
IZA : Nimic ? Nu cumva sînteţi suferind ? CHIRIL : O răceală ?
[7]
CIPRIAN : O migrenă ?
PRINCIPELE : Nu, dimpotrivă. Ceva mă poartă, mă du-/
ce. Simt aici înăuntru ca un fel de clocot. CIPRIAN *(întorcînd capul)* : Nostimă blondina... Nostim^
foc !
PRINCIPELE : Blondină ai zis ? Puteai să zici brunetă ori roşcată, totuna mi-e. *(Priveşte în jurul său, mîh-nit.)* Pomi şi iarăşi pomi, aş vrea să se întîmple ceva.
CHIRIL : Uite că vine alta.
CIPRIAN : încadrată de cele două mătusi.
Intră Ivona şi cele două mătusi.) IZA : Ce s-a întâmplat ?
CIPRIAN : Priviţi, Alteţă. Să mori de rîs, nu alta ! CHIRIL : Ssst, vorbiţi mai încet. Să ascultăm ce spun.
MĂTUŞA I : Să ne aşezăm, aici, pe bancă. îi vezi, copila mea, pe tinerii aceia ?
(Ivona tace.)
MĂTUŞA I : Zâmbeşte, haide zîmbeşte, copila mea ! *(Ivona tace.)*
MĂTUŞA II : De ce atît de moale, de nedesluşit ? De ce zâmbeşti atît de lînced, copila mea ?
(Ivona tace.)
MĂTUŞA II : Nici ieri nu ai avut succes. Nici azi. Nici mîine <nu vei avea succes. De ce eşti atît de puţin atrăgătoare, draga mea ? Cum de n-ai nici un pic de sex-appeal ? Nimeni nu se uită la tine. Pedeapsa lui Dumnezeu, nu alta ! MĂTUŞA I : Toate economiile noastre, tot ce am strîns bănuţ cu bănuţ am cheltuit să-ţi facem rochia asta înflorată. De noi să nu te plângi. CIPRIAN : Ce monstru !
IZA *(şocată)* : Atîta ştiţi ! Nici una nici două, gata monstru.

CHIRIL : Uitaţi-vă la ea. Parcă-i o curcă plouată, mofluză şi smiorcăită.
CIPRIAN: Molîie şi lălîie! Searbădă. Lasă-mă să te las ! Hai să-i arătăm dispreţul nostru ! S-o-nvăţăm minte !
CHIRIL : Chiar aşa ! Să strivim moluscă asta îmbufnată şi îndoliată ! E sfînta noastră datorie. Ia-o înainte, te urmez.
(Trec prin faţa Ivonei, strîmbindu-se sarcastic, apoi izbucnesc în rîs.)
CIPRIAN : Ha, Ha, Ha ! Chiar pe sub nasul ei.
IZA : Lăsaţi-o în pace. Purtarea voastră nu are nici o noimă.
MĂTUŞA I *(către Ivona)* : Vezi ce păţim din cauza ta ?!
MĂTUŞA II : Ne faci de rîs. Am ajuns de rîsul lumii. Doamne, ce nenorocire ! Nădăjduiam că măcar la bătrîneţe, la sfîrşitul carierii mele de femeie am să scap de batjocură ! Ce-i drept, de îmbătrîsit am îmbătrînit, dar de batjocură tot nu am scăpat. Din cauza ta.
CIPRIAN: Auziţi, acum o ceartă, ha, ha, ha. Bine-i face ! Ocărîţi-o, să înveţe minte ! MĂTUŞA II : Iar îşi bat joc de noi ! Dacă plecăm, rid în spatele nostru, dacă stăm, ne rîd în nas. MĂTUŞA I *(către Ivona) :* La petrecerea de ieri ai fi putut să-ţi mişti cît de cît picioarele. De ce ai stat ca un buştean, copilă dragă ?
MĂTUŞA II : De ce nu se uită nimeni la tine ? Crezi că lucrul acesta ne face plăcere ? Toate ambiţiile noastre de femeie le-am investit în tine, iar tu... De ce nu schiezi ?
MĂTUŞA I : De ce nu sari cu prăjina ? Alte fete sar...
CIPRIAN : Ce netoată şi boccie! Mă enervează. Mă scoate din sărite ! Sfrijita asta mă face să-mi pierd cumpătul! Ce-ar fi să răstorn banca pe care sade, ce ziceţi ?
CHIRIL : N-are rost, te-ai osteni de pomană. E deajuns s-o arăţi cu degetul, ori să agiţi braţul, mă rog, să
[9]
faci un gest oarecare, cum îţi vine. Pentru o făptură ca asta, oricum e un semn de dispreţ. *(Chicoteşte.)* MĂTUŞA II *(către Ivona) :* Vezi, acum chicotesc pe seama noastră.
IZA : Lăsaţi-o în pace, pentru Dumnezeu ! CIPRIAN : Nici gînd. Hai să-i jucăm o farsă. Mă prefac că şchioapăt şi ea o să priceapă ce vreau să zic, anume că la petrecerile ei nu vine nici măcar un cîine şchiop. *(Este gata să se apropie de banca pe care sade Ivona.)*
PRINCIPELE : Stai, am găsit ceva mai grozav ! CIPRIAN : Atunci îţi cedez locul. CHIRIL : Ce ai de gînd să faci ?... Arăţi de parcă ai pune la cale o farsă năstruşnică.
PRINCIPELE *(rîde în batistă)* : O farsă... Ei da ! Desigur ! Ha, ha, ha ! Ce mai farsă ! *(Se apropie de cele două mătuşi.)* Doamnelor, daţi-mi voie să mă prezint. Sînt Alteţa-Sa Principele Filip, fiul regelui. MĂTUŞILE : Aaaa !
PRINCIPELE : După cîte îmi dau seama, aveţi unele necazuri cu domnişoara. De ce e atît de apatică ?
MĂTUŞA I : E o adevărată nenorocire. Are un fel de slăbiciune organică. Sîngele ei e prea leneş. MĂTUŞA II : Din această pricină, iarna are degeraturi, în schimb vara face edeme. Toamna are guturai, iar primăvara o doare capul.
PRINCIPELE : Complicată istorie. îmi pare nespus de rău, dar în acest caz nu mai ştiu nici eu ce anotimp să prefer. Şi nu există nici un leac ? MĂTUŞA I : Medicii susţin că dacă s-ar însufleţi un pic, dacă ar fi mai veselă, sîngele ar începe să-i circule mai iute în vine şi aceste fenomene supărătoare ar dispărea.
PRINCIPELE : în cazul acesta de ce nu-şi schimbă starea de spirit ? De ce nu-i mai veselă ?
MĂTUŞA I : Pentru că sîngele ei e prea leneş.
PRINCIPELE : Prin urmare dacă s-ar însufleţi, sîngele ei ar circula mai repede, iar dacă sîngele i-ar circula mai repede s-ar însufleţi. Foarte ciudat ! Un
[10]
adevărat *circulus vitiosus.* Atunci, doamnelor, hm, într-adevăr...
MĂTUŞA II : Bineînţeles, Alteţă, vă bateţi joc de noi. Oricine e îndreptăţit să-şi bată joc.
PRINCIPELE : Eu îmi bat joc ? Nicidecum. Nu-mi bat joc. E o oră prea gravă. Nu simţiţi oare un fel de expansiune a personalităţii şi o activitate crescută a sensibilităţii ?
MĂTUŞA I : Nu, nu simţim nimic. Doar că s-a cam răcorit.
PRINCIPELE : Ciudat. *(Către Ivona.)* Şi dumneata, nici dumneata nu simţi nimic ?
(Ivona tace.)
MĂTUŞA II : Cum vreţi să simtă ?
PRINCIPELE *(către Ivona)* : Ştii, cînd te vede cineva, simte un imbold nestăvilit... o dorinţă aprigă să-ţi dea o

întrebuinţare : de pildă, să-ţi lege o zgardă şi să te fugărească, sau să te pună să distribui laptele, să te înţepe cu un ac, sau să-ţi facă în ciudă. Dumneata scoţi omul din sărite, pricepi, eşti ca pînza roşie a toreadorului, provoci. Da, există făpturi anume făcute ca să te sîcîie, să te întărite, să te stârnească şi să te scoată din minţi ! Există asemenea făpturi, nici vorbă, şi pînă la urmă fiecare dă peste cea care îi e hărăzită. Hm ! Cînd te văd cum stai aici, cum te joci cu degetele şi-ţi legeni piciorușul, mi se pare nemaipomenit! E minunat! Revelator. Cum o faci ? *(Ivona tace.)*
PRINCIPELE : Ah, şi cum taci ! Cum mai taci ! Pe deasupra mai ai şi o mutră ofensată ! Eşti nemaipomenită ! Parc-ai fi o regină ultragiată ! Nu ştiu cum naiba faci, dar eşti şi bosumflată şi acră — ah, amestecul ăsta de orgoliu şi murătură. Ei, nu ! Simt că înnebunesc. Pentru fiecare dintre noi există pe undeva o asemenea făptură care îl înnebuneşte, iar
[11]
dumneata îmi eşti hărăzită mie. Ai să fii a mea ! Chirile ! Ciprian ! *(Chirii şi Ciprian se apropie.)* Per-miteţi-mi să vă prezint acestei regine ultragiate, acestei orgolioase Anemii. Priviţi-o cum dă din buze... Ar vrea să rostească un cuvînt mai tăios... dar nu-i dă nimic prin minte.
IZA *(se apropie) :* E de-a dreptul stupid ceea ce faceţi. Lăsaţi-o în pace ! E de prost gust.
PRINCIPELE *(aspru)* : Crezi că mai înainte a fost de bun gust ?
CIPRIAN : Vă rog să-mi permiteţi, domnişoară, să mă
recomand... Contele de Varză-Acră.
CHIRIL : Ha, ha, ha ! *(Prezentîndu-se.)* îmi daţi voie, Baronul de Apă-n Vine. Gluma nu-i cine ştie ce, în schimb se potriveşte '
IZA : Gata, ajunge, lăsaţi-o-n pace. Biata fată ! PRINCIPELE : Biata fată ! Ia-o mai domol... Poate că mă însor cu ea.
CHIRIL şi CIPRIAN : Ha, ha, ha ! PRINCIPELE : V-am spus o dată. Luaţi-o mai domol !
Mai domol că poate mă însor cu ea ! CHIRIL ŞI CIPRIAN : Ha, ha, ha !
PRINCIPELE : Bine ! Atunci chiar că mă însor cu ea ! Mă scoate din sărite în asemenea hal că nu-mi ră-mîne altceva de făcut decît să mă însor cu ea ! *(Către Mătuşi.)* Cu îngăduinţa dumneavoastră, doamnelor...
CHIRIL : împingi gluma cam departe. Dacă se apucă să
te şantajeze ?
PRINCIPELE : Gluma, zici ? Dar mă rog *(arătînd spre Ivona),* **nu-i** ea însăşi o glumă ? O glumă colosală ? Oare glumele sînt admise doar unilateral ? Oare dacă eu sînt principe, ai nu-i o regină mîndră şi ultragiată ? Priviţi-o. Uitaţi-vă la ea ! Domniţă, îmi îngădui, domniţă, să-ţi cer mîna ?
MĂTUŞA I : Cum ?
MĂTUŞA II : Cum ? *(Brusc se dumireşte.)* Sînteţi un tî-năr plin de nobleţe !
MĂTUŞA I : Sînteţi un adevărat filantrop !
[12]
CIPRIAN : Nemaipomenit !
CHIRIL : E o nebunie, te conjur, pe memoria străbunilor tăi !
CIPRIAN : Eu te conjur pe onoarea urmaşilor tăi ! PRINCIPELE *(o ia de mină pe Ivona)*: Domnilor, destul. IZA : Isprăviţi odată ! Vine Regele. CIPRIAN : Regele ! CHIRIL : Regele !
(In sunet de trîmbiţă intră Regele, Regina, Şambelanul, Curtea.)
MÂTUŞILE : S-o ştergem, se lasă cu scandal. *(Mătuşile fug.)*
REGELE : Ah, **iată-1** şi pe Filip ! După cîte văd petrecerea e în toi. N-am spus eu ? Ce naşte din pisică...
REGINA : Ignaţiu !
REGELE : Am spus şi-o repet. Ce naşte din pisică... M-a moştenit pe mine. *(Aparte.)* Dar ce naiba, mi se pare mie, ori zîna lui e puţintel cam... hm... Ce-i cu pocitania asta, fiule ?
PRINCIPELE : Sire, v-o prezint pe logodnica mea. REGELE : Ce face ? IZA : Glumeşte !
REGELE : Ha, ha, ha, va să zică ne ţinem de glume, şotii, ai, pozne, năzdrăvănii ? Văd, fiule, că mi-ai moştenit gustul pentru glume. Ca să spun drept, nici nu mi-a mai prea rămas altceva în viaţă. Şi să vezi ciudăţenie, nu înţeleg nici eu de ce, dar cu cît e gluma mai stupidă, cu atît îmi face mai multă plăcere. Mă întinereşte.
ŞAMBELANUL : împărtăşesc întru totul preaînţeleptele opinii ale Majestăţii-Voastre. Nimic nu te întinereşte mai mult decît o glumă proastă. REGINA *(cu reprobare) :* Filip ! PRINCIPELE : Nu-i o glumă.
REGINA : Cum nu-i o glumă ! Atunci ce-i altceva ? PRINCIPELE : E logodna mea ! REGELE : Ce-ai spus ?
[13]
(Curtenii fug înspăimîntaţi.)
REGINA *(indignată) :* înainte de orice să procedăm cu tact! *(Către Ivona.)* N-ai vrea să priveşti în altă] parte ? Uite la copacul de colo... *(Către Principe.)* Filip, gîndeşte-te în ce situaţie o pui pe ea ! Gîn-deşte-te în ce situaţie ne pui pe noi! In ce situaţie te pui pe tine '. *(Către Rege.)* Ignaţiu, fii calm, te rog fii calm !
PRINCIPELE : Doamnă, Sire, citesc în ochii voştri indignarea că eu, prinţul moştenitor, mi-am putut lega înalta mea persoană fie şi numai pentru o clipă, de o făptură de acest fel. REGELE : îi zice bine !
PRINCIPELE : Dar oare m-am logodit cu ea din sărăcie ? Ei bine, nu ! ci din exces ! Şi pe lîngă asta sînt liber să

fac ce vreau, iar purtarea mea nu este întru nimic uimitoare.
REGELE : Spui c-o faci din exces ?
PRINCIPELE : Da ! Sînt destul de bogat ca să mă pot logodi cu o fată oricît de săracă, chiar săracă lipită. Şi apoi de ce ar trebui să-mi placă doar una frumoasă ? De ce să nu-mi placă una urîtă ? Unde stă scris că nu se poate ? Ce lege mi-o interzice ? Există vreo lege căreia să fiu silit a rnă supune ca un obiect ? Nu sînt un om liber ?
REGELE : Ajunge, Filip, paradoxurile tale sînt serioase ? Cred că eşti prea înfumurat, că ţi s-a urcat la cap, fiule ! De ce să complicăm nişte lucruri cît se poate de simple ? Să zicem că o fată e frumoasă, foarte bine. îţi place, bun. Atunci, ce mai, îi dai tîrcoale. Dacă, însă, e urîtă, o iei la sănătoasa şi salutare. De ce să complicăm lucrurile ? E o lege a naturii, căreia fie vorba între noi *(trage cu ochiul spre Regină)...* eu însumi mă supun... cu plăcere.
PRINCIPELE : Ei bine, tocmai legea asta eu o socotesc stupidă, neghioabă, idioată, vulgară, absurdă şi ridicol de nedreaptă.
ŞAMBELANUL : Stupidă ? Mă rog, se prea poate... dar tocmai aceste legi ale naturii, atît de stupide, sînt, ca să zic aşa, cele mai savuroase.
REGELE : Poate că ţi s-a urît cu Universitatea, cu studiile tale de specialitate la Secţia de construcţii a Cuptoarelor. Ori poate că te-ai plictisit de activitatea pe plan civic şi social ?
REGINA : Oare te-au plictisit jocurile tinereşti ? Oare te-ai săturat de tenis ? Nu mai ai chef de polo sau de bridge ? Oricum, fiule, ţi-au mai rămas fotbalul
şi dominoul.
ŞAMBELANUL : Oare Alteţa-Voastră, se simte — ca să mă exprim aşa — scîrbită de moravurile cam libertine care domnesc astăzi în relaţiile erotico-sentimen-tale ? Nu-mi vine a crede. Eu nu m-aş plictisi niciodată.
PRINCIPELE : Puţin îmi pasă de relaţiile erotice, puţin
îmi pasă de toate. Mă însor şi gata.
REGELE -. Cum ? Ce spui ? Te însori ? Şi îndrăzneşti să mi-o spui mie ? Tinerelul ăsta cu caş la gură îşi rîde de noi, zău aşa. îşi bate joc de noi. Voi fi nevoit
să-1 blestem.
REGINA : Ignaţiu, n-ai să faci una ca asta !... REGELE : Ba am să-1 blestem ! Am să-1 blestem, cum mă vezi şi cum te văd.. Am să-1 pun în lanţuri. Ehei! Am să-1 zvîrl în stradă, canalia. REGINA ; Ignaţiu, va fi un adevărat scandal. Un scandal ^ în lege 1 De fapt, numai inima lui cea bună e de
vină !
REGELE : Inima lui cea bună ? Vîră cuţitul în inima bătrînului său tată fiindcă are o inimă prea bună ?
REGINA : O face din milă \ Numai din milă '. L-a înduioşat soarta acestei nefericite. A fost întotdeauna un copil atît de sensibil 1 Ignaţiu, bagă de seamă ce faci, va fi un scandal îngrozitor ! REGELE *(cu suspiciune):* Hmm... zici că l-a înduioşat
soarta acelei nenorocite ?
ŞAMBELANUL : Sire, mărita doamnă are dreptate : fapta principelui izvorăşte dintr-un înnăscut spirit de nobleţe. E un gest plin de nobleţe *(Aparte.)* Sire, trebuie neapărat să fie un gest plin de nobleţe, altminteri se iscă un scandal — v-o spun eu — aşa cum doi cu doi fac patru. E încăpăţînat. Trebuie cu orice preţ să evităm un scandal!
REGELE : Hm, hm. *(Către Principe.)* Ascultă, Filip. După ce am cumpănit lucrurile cu toată seriozitatea, putem să-ţi spunem că apreciem generozitatea purtării tale, în ciuda caracterului ei puţin cam impetuos.
PRINCIPELE : Nu-i vorba de nici o generozitate.
REGINA *(repede) :* Ba fireşte că-i vorba de generozitate şi de nimic altceva. Dragul meu Filip, nu mă întrerupe, te rog, ştim noi mai bine. Cunoscînd nobleţea intenţiilor tale, îţi îngăduim să ne-o prezinţi pe lo-$_v$ godnica ta, a cărei soartă nefericită ne-a înduioşat, trezindu-ne imboldurile cele mai pure şi întreaga noastră mărinimie. O vom primi la palat ca pe-o egală a doamnelor de cel mai înalt rang şi prin acest gest nu numai că prestigiul nostru nu va fi ştirbit, ci dimpotrivă va creşte nemăsurat!
PRINCIPELE *(se retrage spre fundul scenei)* : Chirile, ad-o încoa, Regele se învoieşte !
REGINA *(aparte către Rege) :* Ignaţiu, ţine-ţi firea.
REGELE : Lasă, lasă .'...
PRINCIPELE *(se apropie, ţinîndu-o pe Ivona de mînă);* Iat-o !
Curtenii care stăteau la pîndă în spatele copacilor se apropie. Suna trîmbi-ţele.
PRINCIPELE : Sire, v-o prezint pe logodnica mea. ŞAMBELANUL *(Ivonei în şoaptă):* Fă o plecăciune... O reverenţă... înclină-te ! *(Ivona rămîne nemişcată.) O*
reverenţă !... O reverenţă !;.. PRINCIPELE *(murmurînd):* O reverenţă. REGINA *(cu jumătate de glas):* Aşa, aşa *(schiţează o*
uşoară reverenţă, vrînd să-i dea Ivonei de înţeles.)
Da, desigur, aşa .'...
[16]
(Regele schiţează şi el o reverenţă. Ivona
rămîne impasibilă)

PRINCIPELE FILIP *(uşor jenat, Ivonei):* Iată-l pe tatăl meu, Majestatea-Sa Regele, şi pe mama mea, Majestatea-Sa Regina ! Inchină-te !... Fă o plecăciune !
(Ivona rămîne impasibilă)
REGINA *(repede):* Dragă Filip, sîntem profund mişcaţi. Ce făptură blîndă şi plină de gingăşie *(o sărută).* Copila mea, de aici încolo să ne socoteşti părinţii tăi. Spiritul de caritate creştinească al fiului nostru ne umple de bucurie şi încuviinţăm alegerea pe care a făcut-o. Fiule, trebuie să tinzi întotdeauna cît mai sus şi niciodată în jos !
ŞAMBELANUL *(făcînd un semn curtenilor):* Aaaa '. CURTENII : Aaa !
REGELE *(uluit):* Asta-i bună! Ia te uită, domnule! REGINA *(repede):* Iar acum condu-o şi porunceşte să i se pregătească un apartament (generoasă). Şi vezi să nu ducă lipsă de nimic !
ŞAMBELANUL *(face un semn curtenilor):* Aaaa ! CURTENII : Aaaa !
(Ies: Principele, Ivona, Chirii, curtea.) REGELE : Asta-i bună ! Ia te uită. domnule ! Nemaipomenit ! Cine a mai văzut una ca asta ? Niciodată n-am văzut aşa ceva!... Nu ea... în faţa noastră... noi... în faţa ei. Nu ea nouă... noi ei... Noi am făcut o reverenţă în faţa ei! Tare mai e slută ! REGINA : Slută, dar gestul e frumos !
ŞAMBELANUL : Cu cît mireasa e mai slută, cu atît gestul e mai frumos. Măria-Ta, în cîteva zile, Principelui capriciul ăsta o să-i treacă. V-o spun eu. Dar să-1 luăm cu binişorul, nu trebuie zgîndărit. Am să trec pe la el chiar azi, ca să-i aflu adevăratele intenţii. Nu-i decît o toană, Sire, dar să nu-1 contrazicem ca să nu-1 îndîrjim. Deocamdată, să procedăm cu mult calm. REGINA : Şi cu tact.
(Ies toţi.)
[17]

ACTUL II

Apartamentul Principelui în palat. Printr-o uşă intră Principele, Chirii şi Ivona, prin cealaltă Valentin, valetul, cu o cîrpă de praf în mînă.

PRINCIPELE *(către Valentin):* Ia nu te mai învîrti pe aici. Hai, pleacă ! *(Valentin iese.) (Către* Chirii.) Aşa-z-o aici. Tot timpul mi-e frică să nu fugă. Ce-ar fi s-o legăm de piciorul mesei ?
CHIRIL : Oricum e mai mult moartă decît vie. Nu fuge ea. Filip...
PRINCIPELE : Spune.
CHIRIL *(cu dezaprobare):* Ce rost are toată dandanaua asta ?
PRINCIPELE : Ce rost are, ce rost are. Ii tot dai zor cu ce rost are !... E un monstru care trebuie înfruntat, un obstacol care trebuie cucerit. Nu vezi, nu pricepi ? Există vînători care ies singuri, în noapte, la vînătoare de zimbri. Există bărbaţi în stare să ia taurul de coarne !... Chirii...
CHIRIL : Azi nu-i chip să se înţeleagă omul cu tine.
PRINCIPELE : Cred că-i vorba mai ales de o curiozitate chinuitoare — de o curiozitate asemănătoare celei cu care privim o rîmă şi-o răsucim cu un beţişor ca s-o vedem mai bine.
CHIRIL : îmi dai voie să-ţi spun părerea mea ?
PRINCIPELE : Cum nu, te-ascult.
CHIRIL : Las-o în pace. Peste o jumătate de oră n-o să ştim cum să ne descotorosim de ea. Ceea ce va fi neplăcut. Chiar tare neplăcut. Şi-apoi, lăsînd deoparte alte considerente, prea e grosolan.
PRINCIPELE : Am avut impresia că şi voi v-aţi purtat cam tot atît de grosolan.
[18]
CHIRIL : E adevărat. Dar una e o glumă nevinovată în aer liber, şi alta e ce faci tu. O cari aici, înăuntru^ în palat... Zău, ascultă-mă pe mine, Filip, las-o în pace.
PRINCIPELE : Cu neputinţă. Uită-te la ea. Priveşte-o cum stă. E nemaipomenit! Gîndeşte-te cît e de impertinentă natura : adică ce, dacă fata e aşa, aşa curn e, n-are dreptul să placă nimănui ?... Ce aroganţă, ce pretenţii sălbatice! *(Se uită la* Ivona.) Ştii ce-am să-ţi spun ? Abia acum, cînd stau şi-o privesc, mă simt cu adevărat principe, principe pînă-n măduva oaselor. Pînă acum m-am simţit cel. mult...baron. Şi încă dintre cei mai mărunţi, mai bicisnici.
CHIRIL : Mă mir ! Aş zice că te-ai purtat cu ea mar degrabă ca un baron decît ca un prinţ adevărat. Ciudat, nu ?
PRINCIPELE : E ciudat, într-adevăr, cu toate astea nu m-am simţit niciodată atît de sigur de mine, de glorios, de strălucitor, ba chiar spiritual! Tra, la, la, la (îşi pune tocul în echilibru pe deget). Uite ! Pînă acum n-am reuşit niciodată, absolut niciodată s-o fac. Veşnic îmi aluneca... Iar acum a mers. Probabil că-ţi dai seama de superioritate abia în clipa în care dai peste cineva cu mult inferior ţie. Să fii principe doar cu numele nu-i mare scofală. Să fii principe cu adevărat, e cu totul altceva. Mă simt uşor ca un fulg' *(dansează),* sînt vesel... Hai cu mine, vino să ne privim drept în faţă nebunia. Domniţă, oare aţi binevoi să-mi răspundeţi ?
(Ivona tace.)
PRINCIPELE : Vezi, nici măcar nu-i atît de urîtă. Decît că în componenţa structurii ei intră un element cam... nefericit.
CHIRIL : Asta-i şi mai rău.

PRINCIPELE *(către Ivona):* De ce eşti aşa ?
[19]
(Ivona tace.)
PRINCIPELE : Tace. De ce eşti aşa ?
CHIRIL : Tace. E jignită.
PRINCIPELE : Jignită !
CHIRIL : Nu atît jignită cît, poate, mai degrabă speriată.
PRINCIPELE : Uşor intimidată.
IVONA *(încet şi cu un mare efort):* Nu sînt jignită. Lă-
saţi-mă în pace... PRINCIPELE : Aşadar nu eşti jignită ? Atunci, expli-
că-te ! De ce nu răspunzi ?
(Ivona tace.)
PRINCIPELE : Ei ?
(Ivona tace.) PRINCIPELE : Nu poţi să-mi răspunzi ? Dar de
ce ?
(Ivona tace.)
CHIRIL : Ha, ha, ha ! Nu poate ! E jignită !
PRINCIPELE : Te rog, domniţă, fă-ne favoarea şi expii-că-ne mecanismul demnităţii. Că doar nu eşti proastă. Atunci de ce toată lumea te tratează de parc-ai fi o netoată care habar n-are de nimic, care nu pricepe nimic. De ce sînt toţi atît de neobrăzaţi ?
CHIRIL : **Nu-i** proastă. E doar într-o situaţie proastă.
PRINCIPELE : Se prea poate ! Şi ou toate astea mă mir. Priveşte-o, Chirile : are un nas destul de proporţio-nat. Nu-i mai mărginită decît alte fete. Ba, după mine, nu se înfăţişează mai rău decît multe dintre domnişoarele care roiesc în preajma noastră. De ce nu se leagă nimeni de celelalte, de ce nu le şicanează, nu le sîcîie ? De ce se întîmplă aşa doar cu dumneata ? De ce eşti veşnic ţapul ispăşitor, mai bine-zis, capră ispăşitoare. Oare să fi devenit o deprindere ?
IVONA *(în şoaptă)* : Aşa se întîmplă mereu. In cerc...
CHIRIL : în cerc ?
[20]
PRINCIPELE : în cerc ? N-o întrerupe ! Ai spus : în
cerc ? IVONA : E ca un cerc. Fiecare la fel, mereu, întotdeauna.
Aşa a fost mereu, mereu.
PRINCIPELE : în cerc ? Mereu în cerc ? De ce... în cerc ? Simt că-i vorba de o noţiune mistică. încep să înţeleg... cum vine. Da, într-adevăr aşa e, ca un cerc. De pildă : de ce e apatică şi fără vlagă ? Pentru că e mofluză. Şi de ce e mofluză ? Pentru că e apatică şi fără vlagă. Iţi dai seama cum arată cercul ăsta ? Nu4 cerc, e iadul.
CHIRIL : Singură eşti de vină, nătăfleaţă, nepricopsito. Capul sus !
(Ivona tace.)
PRINCIPELE : Te tratează ca pe un copilandru.
CHIRIL *(către Ivona):* Ce Dumnezeu, puţin curaj ! încearcă ! Dă-ţi drumul! Un pic de voioşie. Mai cu viaţă. Am să-ţi dau un sfat, eşti acră, dar zîmbeşte şi totul are să fie bine.
PRINCIPELE : Hai, zîmbeşte, un zîmbet pentru noi doi. Hai, încearcă.
(Ivona tace.)
PRINCIPELE : Refuză. Şi are dreptate. Dacă ar zîmbi, ar fi ceva artificial. Ar fi şi mai iritant, exasperant, sfidător, provocator. Are dreptate, Chirile, e splendid, e minunat ! E extraordinară ! N-am mai văzut niciodată aşa ceva ! Ce-ar fi să-i zîmbim noi ei mai întîi!
CHIRIL : N-ar folosi la nimic. N-ar fi decît un zîmbet de milă.
PRINCIPELE : Afurisită încurcătură. Un mecanism neîndurător. O dialectică afurisită şi fără soluţie. A fost prinsă fără voia ei în acest iremediabil angrenaj. E limpede c-o ştie, deşi tace ca un mormînt. Parc-ar fi un mecanism, un soi de *perpetuum mobile,* de parcă ai lega de acelaşi par un cîine şi o pisică
[21]
Cîinele fuge după pisică şi o sperie, iar pisica fuge după dine şi-1 sperie, şi amîndoi se fugăresc în cerc, ca nebunii, la nesfîrşit. Din afară nu se vede nimic, decît o întindere moartă.
CHIRIL : E un mecanism perfect închis, ermetic închis.
PRINCIPELE : Să zicem că-i aşa ! Dar mai înainte, la începutul începutului, cum o fi fost ? N-a putut să fie aşa de la început ! De ce ţi-e frică ? Pentru că eşti timidă ? Şi de ce eşti timidă ? Pentru că ţi-e puţin frică. Dar la început de tot, ce s-a întîmplat mai întîi, ce-a încolţit mai întîi în fiinţa dumitale ?
(Ivona tace.)
PRINCIPELE : Hai s-o luăm altfel. Oare în dumneata nu e nimic ? Nu poţi fi alcătuită numai din cusururi. Trebuie să ai ceva : o calitate, un dar, o raţiune de a fi, ceva din dumneata în care crezi, care-ţi place. Ai să vezi, vom face ca luminiţa asta firavă să se aprindă mai tare şi ai să prinzi culori în obraji.

(Ivona tace.)
PRINCIPELE : Ascultă-mă cu luare aminte. E foarte important. Inchipuie-ţi că cineva te opreşte şi ţi se adresează, zicîndu-ţi că eşti aşa şi pe dincolo, îţi spune nişte cuvinte oribile, urîte, nişte cuvinte care te desfiinţează, te împietresc, te ucid. Dumneata îl asculţi şi-i răspunzi : Da, aşa e, e adevărat ce spui, dar eu... Dar ce ?
(Ivona tace.)
CHIRIL : Spune, răspunde, dar ce ? Răspunde fără să te
temi. PRINCIPELE : De exemplu spui aşa : „E adevărat că...
dar arh inimă bună... sînt bună la suflet." înţelegi.
Ar fi o calitate, un lucru pozitiv, un plus ! CHIRIL *(cu violenţă):* Vorbeşte odată ! Spune ! PRINCIPELE : Poate că scrii versuri ?... Poezii duioase,
elegii... Chiar dacă poeziile astea sînt proaste, ne-
[22]
maipomenit de proaste, îţi făgăduiesc să le recit cu toată căldura, cu înflăcărare. Dă-mi un punct de sprijin, un pretext măcar, oricare. Deci, scrii versuri ?
(Ivona tace.)
CHIRIL : Nu-ţi poate da nimic. Doar dispreţ. PRINCIPELE : Crezi în Dumnezeu ? Obişnuieşti să te rogi ? Să îngenunchezi ? Crezi că Isus a murit pe cruce pentru tine ? IVONA *(cu dispreţ):* Da.
PRINCIPELE : S-a săvîrşit o minune ! In sfîrşit ! Mulţu-
mescu-ţi, Doamne. Dar a spus-o pe un ton... pe un
ton... cu ce dispreţ ! De ce spune cu atîta dispreţ că
ea crede în Dumnezeu ?
CHIRIL : Mă întreb şi eu... dar depăşeşte posibilităţile
mele de înţelegere.
PRINCIPELE : Am să-ţi explic eu, Chirile. Ea crede în Dumnezeu numai din pricina beteşugurilor pe care le are, şi o ştie. De n-ar avea aceste cusururi n-ar crede. Crede în Dumnezeu, dar ştie că Bunul Dumnezeu e singurul plasture de care dispune ca să-şi acopere cusururile psiho-fizice. *(Către Ivona.)* Aşa-i că am dreptate ?
(Ivona tace.)
înţelep-
PRINCIPELE : Brr. Ce înţelepciune cumplită
ciune anchilozată. CHIRIL : Trebuie tratată. Trebuie să existe un remediu, nişte doctorii şi un tratament corespunzător ar putea s-o vindece de această înţelepciune. Sau nişte măsuri de igienă, plimbări dimineaţa, sport, nişte chifle cu unt.
PRINCIPELE : Imposibil. Ai uitat organismul ei nu asimilează medicamentele. Nu le asimilează fiind prea lînced. O ştim doar. Nu asimilează medicamentele contra lîncezelii fiindcă este prea lînced. Ai uitat cercul mistic ? E adevărat că plimbarea de dimineaţă
[23]
şi spartul i-ar prii, n-ar mai fi atît de plăpîndă, dar ea nu poate merge la plimbare pentru că nu are putere. Domnilor... pardon, am vrut să zic Chirile, ai mai auzit vreodată una ca asta ? E adevărat că-ţi stîrneşte mila, dar ce fel de milă e asta, ce soi de compasiune ?
CHIRIL : Cred că-i... o pedeapsă pentru păcatele pe care le-a făptuit. Trebuie să fi păcătuit din greu în copilărie. Ascultă ce-ţi spun eu, Filip. La originea răului trebuie să fie un păcat, în cazul de faţă e cu neputinţă să ne dispensăm de existenţa unui păcat. *(Către Ivona.)* Se vede că ai păcătuit din greu.
(Ivona tace.)
PRINCIPELE : Cred că i-am dat de capăt întregii tărăşenii. Urmăreşte-mă cu luare-aminte : fiind atît de fără de vlagă şi suferinţa o resimţi atenuată, suferi puţin, puţin de tot, un picuţ. Mă asculţi ? Şi uite aşa cercul se închide în favoarea dumitale, toate se echilibrează prin compensare. Ispitele, farmecele, atracţiile existenţei, dumneata le resimţi slab de tot, şi în felul acesta şi suferi mai puţin.
(Ivona tace.) PRINCIPELE : Ei, ce părere ai ?
(Ivona tace, dar se uită ţintă la Principe.)
CHIRIL *(care a băgat de seamă):* De ce naiba se uită aşa ?
PRINCIPELE : Cum se uită ?
CHIRIL : Parcă n-ar zice nimic şi parcă totuşi...
PRINCIPELE *(tulburat):* Ce-o fi avînd ?
CHIRIL : Filip, ea pe tine...
PRINCIPELE : Pe mine... ce vrei să spui ?
CHIRIL : Ei nu, asta-i prea de tot!... Te mănîncă din ochi, te soarbe. Cu patimă, pe cuvântul meu ! Fir^ar să fie ! Vrea să te cucerească, în felul ei, aşa cum se pricepe. Ia seama ! Slăbiciunea ei e îmbibată de
[24]
patimă, de dorinţă, de pofte lubrice! PRINCIPELE : înseamnă că e o neruşinată... o depravată ! E o formă

specifică de neruşinare ! Îndrăzneşti să te agăţi de mine, moluscă ? Las'că-te-nvăţăm noi minte ! O să te perpelim. Chirile, ia vătraiul, pune-1 pe foc şi încinge-1 pînă se roşeşte. O fac eu să joace tontoroiul! Să vezi ce-o să mai ţopăie !
CHIRIL : Filip, cum se poate...
PRINCIPELE : Are în ea ceva insuportabil! Ceva ce nu pot să îndur. Mă jigneşti, domnişoară, mă jigneşti pînă în străfundul fiinţei mele ! Nu vreau să mai ştiu de necazurile dumitale, nu mă privesc... pesimista...
realisto ! CHIRIL : Filip !
PRINCIPELE : Uită-te la" ea cum sade. CHIRIL : Pune-o să se scoale.
PRINCIPELE ; Atunci o să stea în picioare ! Uită-te la ea cum se milogeşte... parcă ar cere ceva, parcă mi-ar cere tot timpul ceva... tot mereu pretinde ceva. Chirii, fiinţa asta trebuie lichidată. Dă-mi un cuţit, am să-i tai beregata cu inima uşoară. CHIRIL : Pentru Dumnezeu !
PRINCIPELE : Las-o baltă, am glumit! Uite-o că s-a speriat, s^a speriat de-a binelea. Priveşte cît îi e de frică... E umilitor. De ce ţi-e frică, domnişoară ? Am glumit şi-atîta tot... A fost doar o glumă. De ce o iei în serios oînd îţi spun că am glumit ? CHIRIL : Iţi joci rolul ca un cabotin. PRINCIPELE : Zău ? De fapt, aşa e. Ba chiar e nostim ! Eşti sigur că joc ca un cabotin ? Se prea poate. Dar vina e a ei... nu-i a mea ! Ea e cea care... nu sînt eu...
(Sună. Intră Valentin.) CHIRIL : Cine o fi ? *(Se uită pe fereastră. Vin nişte oaspeţi, Şambelanul, doamne)* VALENTIN : Să deschid ? PRINCIPELE : Vin să iscodească, să-şi vîre nasul. Hai
să ne pieptănăm puţin.
[25]
(Principele, Chirii şi Ivona ies. Valentin deschide uşa. Intră Şambelanul, doi curteni, patru doamne şi Inocenţiu.)
DOAMNA I : Nu-i nimeni. *(Priveşte în jur.)*
DOAMNA II : Abia mă mai stăpînesc ! *(Rîde nervos.)*
CURTEANUL I : Şi dac-o fi serios ?
ŞAMBELANUL : Păstraţi-vă calmul, doamnelor ! Linişte ! Şi vă rog să nu mai rîdeţi ! *(Ele rid.)* Vă rog ! *(Doamnele rid.)* Am venit aşa, întîmplător, în treacăt, să vedem ce se mai întâmplă.
DOAMNA I : Zău ?? Ha, ha, ha. Ce idee ! Priviţi-i pălăria ! O pălărie cum n-am mai văzut! Să mori de rîs !
DOAMNA II : Plesnesc de rîs ! ,
ŞAMBELANUL : Vă rog, puţină bună-cuviinţă, un dram de ţinută !
OASPEŢII : Hi, hi, hi !... Nu mai putem... Hi, hi, hi ! încetează că nu mai pot!... Opreşte-te tu. Murim de rîs. Plesnim de rîs !
(Rid pe înfundate, stîrnindu-se unii pe alţii. Rîsul urcă şi coboară. înocenţiu e *singurul care nu rîde. Intră* Principele, Chirii şi Ivona.)
Alteţă ! *(Se înclină toţi.)*
ŞAMBELANUL : Am fost la plimbare şi trecînd pe aici, am intrat aproape fără voia noastră *(îşi freacă mîi-nile),* toţi, toată societatea !
PRINCIPELE : Draga mea Ivona... *(Către ceilalţi.)* Sînt fericit să vă pot prezenta logodnicii mele.
OASPEŢII : Aaaa ! *(Salută.)* Felicitări ! Felicitările noastre.
PRINCIPELE : Iubita mea, fă un efort, biruie-ţi timiditatea şi spune-le ceva. Scumpo, dumnealor fac parte din cea mai aleasă societate. De ce te temi de ei şi tremuri în faţa lor de parc-ar fi antropofagi sau nişte cimpanzei din insula Borneo ? *(Către cei de faţă.)* Vă rog să ne scuzeţi, logodnica mea este ex-
[26]
trem de gingaşă, de mîndră şi de sperioasă. Cu ea nu-i deloc uşor s-o scoţi la capăt... *(Către Ivona.)* Dar aşază-te odată. Doar n-o să stăm în picioare pînă în ziua de apoi.
(Ivona schiţează un gest de parc-ar fi gata să se aşeze pe jos.)
CHIRIL : Nu chiar aici ! OASPEŢII : Ha, ha, ha ! PRIMUL CURTEAN : Aş fi jurat că pe locul ăsta a fost un scaun.
DOAMNA I : A fost şi s-a dus, a fugit! OASPEŢII : Ha, ha, ha... O fi vreo vrăjitorie la mijloc !
Piază rea! ŞAMBELANUL : Luaţi loc, vă rog. *(Împinge un scaun în direcţia Ivonei.)* Dar cu băgare de seamă. CHIRIL : Ţineţi-1 să nu fugă iar ! ŞAMBELANUL : Vă rog, domnişoară, ochiţi bine. PRINCIPELE : Ocheşte bine, iubita mea. *(Ivona se aşa-ză.)* Gata, s-a făcut.
(Se aşază toţi, afară de Principe.)
DOAMNA I *(aparte către* Principe) : Zău, Alteţă, să mori de rîs şi alta nu! Uitaţi-vă la mine, mor de rîs.
DOAMNA II *(aparte către Principe):* Dacă mai ţinea, plesneam de rîs... E un joc foarte şic, foarte la modă... aşa-numitul mopisktg joke. N-aş fi bănuit niciodată că sînteţi atît de talentat pentru jocul ăsta. Alteţă, priviţi vă rog, ha, ha, ha ! PRINCIPELE *(stîrnindu-şi oaspeţii la rîs):* Ha, ha, ha ! OASPEŢII : Ha, ha, ha ! PRINCIPELE *(mai tare):* Ha, ha, ha ! OASPEŢII *(mai tare):* Ha, ha, ha !

(Apoi
rîsetele se sting. Se face ***linişte.*** *Şambelanul tuşeşte.)*
DOAMNA I : Din pămte sînt nevoită să mă retrag.. Risc să întîrzii... Vă rog să mă iertat:, Alteţa .
[27]

DOAMNA II : Şi eu trebuie să plec... Mă iertaţi, Alteţă. Am o întîlnire, ştiţi : *(Mai încet, către Principe.)* Acum înţeleg totul. Ne jucaţi o festă : aţi scornit-o ca să loviţi în noi, o farsă ca să vă bateţi joc de noi ! Alteţa-voastră s-a logodit cu amărâta asta ca să-şi bată **joc** de noi ! E pur şi simplu o aluzie răutăcioasă la nişte defecte ale... unora dintre doamnele de la curte. Am priceput acum ! Desigur aţi aflat, Alteţă, despre tratamentele estetice şi masajele Yo-landei, de aceea v-aţi logodit cu această maimuţă. Ca să-i daţi o lecţie usturătoare Yolandei ! Ha, ha, ha ! Sensul ironic al lucrăturii mi se pare limpede ca lumina zilei. La revedere !
PRINCIPELE : Sensul ironic ?
DOAMNA I : *(care a tras cu urechea):* Ba eu cred că a făcut-o mai curînd ca să te dea de gol şi să te facă de rîs din cauza celor doi dinţi falşi pe care-i ai ! Ha, ha, ha ! Ştie toată lumea !... Ha, ha, ha. Nu trebuia să fiţi atît de crunt, Alteţă. Ha, ha, ha. La revedere ! Trebuie să plec.
DOAMNA II : Dinţii mei falşi ? Mai degrabă să vorbim de sînii tăi falşi !
DOAMNA I : Dar despre clavicula ta strîmbă ce ai de spus ?
DOAMNA II : Mai bine vezi-ţi de aparatele tale ortopedice.
OASPEŢII : E tîrziu... trebuie să plecăm !
PRINCIPELE : Vai, îmi pare rău, de ce ne părăsiţi atît de repede ?
OASPEŢII : S-a făcut foarte tîrziu ! La revedere ! N-avem încotro. Ne grăbim.
(Oaspeţii pleacă fugind. Rămîn Şambelanul şi Inocenţiu. Se aud glasuri din culise : „picioarele tale", „ba dinţii tăi", „masaj", „tratamente cosmetice", însoţite de rîsete batjocoritoare.)
ŞAMBELANUL : Alteţă, iertaţi-mă Alteţă, sînt nevoit să vă vorbesc neîntârziat ! Vă rog, Alteţă, să-mi
[28]
acordaţi pe loc o întrevedere. Aţi înspăimîntat sexul frumos.
PRINCIPELE : Eu ? Nicidecum. S-au speriat de propriile lor defecte. S-ar părea că războiul şi ciuma sînt o nimica toată în comparaţie cu un cusur mic, mititel, foarte obişnuit şi ascuns, altfel zis un defect ascuns.
INOCENŢIU : Mă scuzaţi, vă rog !...
PRINCIPELE : Ce mai e iar ? Dumneata văd că ai rămas.
iNOCENŢlU : Am rămas, da. Scuzaţi-mă. Am vrut numai să vă atrag atenţia că e un lucru josnic. PRINCIPELE : Ce e josnic ?
INOCENŢIU : E josnic ! Vă rog să mă scuzaţi... dar trebuie să stau jos *(Se aşază, gîfîie, îşi vine în fire.)* Ştiţi, emoţia, îţi taie răsuflarea. PRINCIPELE : Parcă ziceai de ceva că e josnic. INOCENŢIU : Vă rog să mă iertaţi. Mi-am pierdut cumpătul. Iertaţi-mă, Alteţă ! S-o lăsăm încurcată, moartă, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Iertaţi-mă. *(Vrea să plece.)* PRINCIPELE : Stai, stai, stai. Nu aşa. Ziceai că ceva e josnic. Aşteaptă puţintel.
INOCENŢIU *(continuă să se exprime fie cu o linişte de moarte, fie cu o iritare excesivă):* Văd că n-am să pot face faţă.
ŞAMBELANUL : Să faci faţă ? Poftim de vezi ce expresie prostească. Să faci faţă. INOCENŢIU : Să fac faţă lucrului pe care l-am început.
(Vrea să plece.) Mă scuzaţi...
PRINCIPELE : Dar isprăveşte odată cu misterele, domnule !
INOCENŢIU : Păi să vedeţi, eu o iubesc... de aceea m-am înfuriat şi mi-am prezentat dezacordul. Dar acum îmi retrag plîngerea şi vă rog s-o consideraţi nulă şi neavenită.
PRINCIPELE : Dumneata ? Dumneata o iubeşti ? CHIRIL : Ei, drăcia dracului! ŞAMBELANUL : Co-me-die !
[29]
PRINCIPELE : Domnule, mi^ai străpuns inima. Totul a devenit deodată important şi serios. Nu ştiu dacă dumneata cunoşti trecerile acestea bruşte de la rîs la seriozitate. Au în ele ceva sfînt, ca un fel de revelaţie... „Pentru orice orori, există amatori." Cuvinte triviale, dar ele ar trebui săpate pe frontonul templelor.
INOCENŢIU : Eu sînt un om banal.
PRINCIPELE : Iartă-mă, Ivona. Domnul fie lăudat. Aşadar e cu putinţă... ca şi de tine... Deci se poate, totuşi... S^a găsit cineva care... care... Ce uşurare! Eu numai pentru că nu puteam suporta... gîndul în legătură cu dumneata, numai de aceea, dacă e să discutăm serios. Iartă-mă. Copiii mei, vă foinecuvîn-tez. Duceţi-vă. Plecaţi amîndoi şi lăsaţi-mă singur.
CHIRIL *(văzînd-o pe Ivona că lasă capul în piept):* Plînge.
PRINCIPELE : Plînge ? De fericire.

CHIRIL : în ce mă priveşte nu m-aş prea încrede în smiorcăita asta. Ea ştie să plîngă numai cînd e nefericită. *(Către Ivona.)* li iubeşti ? *(Ivona tace.)* E o tăcere negativă.
PRINCIPELE : N-are nici un fel de importanţă, din moment ce s-a găsit cineva care să te iubească şi pe tine. *(Către Inocenţiu.)* Domnule, eşti un om nobil, un bărbat adevărat. Să fii îndrăgostit de ea e un lucru minunat ! Ai salvat omenirea de la pieire. Se cuvine să ne înclinăm cu toţii în faţa dumitale cu cel mai mare respect !
INOCENŢIU : Orgoliul mă sileşte să vă mărturisesc că şi ea mă iubeşte, dar probabil că se ruşinează s-o arate de faţă cu Principele, întrucît evident ca obiect al afecţiunii ei, nu are cum să fie mîndră de mine. *(Către Ivona.)* De ce să ne prefacem ? Mi-ai spus doar uneori că mă iubeşti.
(Ivona tace.)
INOCENŢIU *(iritat):* Ia mai lasă mofturile! Dacă ţii să faci pe grozava, află că mă atragi tot pe atît pe
[30]
cît te atrag şi eu pe tine, ba poate chiar şi mai puţin.
PRINCIPELE : Auziţi-1 ce spune !
INOCENŢIU *(cu răceală):* Alteţă... îngăduiţi-mi să mă explic. Atunci cînd am spus c-o iubesc, am vrut să spun că... în lipsă de ceva mai bun, în lipsă de... în lipsă de...
ŞAMBELANUL : *Fi donc !* Cum poţi vorbi aşa ? INOCENŢIU : De fapt, femeile mai acătării sau chiar cele obişnuite sînt extraordinar de dificile, de lipsite de bunăvoinţă, pe cînd cu ea barem n-ai bătaie de cap, eşti liniştit. Eu nu-s mai rău pentru ea, decît e ea pentru mine, şi cel puţin scap de rivalităţi, de întrecerea asta necurmată... de ridicola înfumurare oare domneşte în lume. Ne iubim pentru că ea îmi place tot atît de puţin pe cît de puţin îi plac eu ei, şi în felul ăsta sîntem la egalitate. PRINCIPELE : Sinceritatea dumitale e vrednică de toată admiraţia !
INOCENŢIU : Mi-ar place foarte mult să mint, dar în zilele noastre a devenit cu neputinţă : epoca noastră este prea perspicace, toate frunzele de viţă s-au ofilit. Nu ne-a mai rămas nimic, în afară de sinceritate. N-am să vă ascund că noi ne iubim doar aşa... ca un fel de consolare... pentru că trebuie să ştiţi că am tot atîta succes la femei, pe cît are ea la bărbaţi ! Dar nici n-arn să vă ascund că sînt gelos, nu, n-am s-o ascund. Sînt gelos şi am s-o strig în gura mare, este dreptul meu ! *(Către Ivona cu o subită pasiune.)* Te-ai amorezat de el. De el ? Spune ! Vorbeşte !
IVONA *(ţipă):* Afară, pleacă, pleacă ! INOCENŢIU : E îndrăgostită ! IVONA *(potolită):* Afară !...
PRINCIPELE : A vorbit!... Dar asta ar însemna... A deschis gura, aţi auzit-o, nu-i aşa ? Asta... ar însemna că într-adevăr s-a... de mine. Dacă a vorbit, nu-i aşa, înseamnă... că pe mine...
[31]
INOCENŢIU : E limpede ca lumina zilei. Ca de obicei am pierdut. Nu-mi rămîne nimic altceva de făcut... decît să plec. Am plecat *(iese).*
PRINCIPELE : S-a îndrăgostit... In loc să mă urască ! Eu o chinui, o umilesc, îmi bat joc de ea, iar ea în schimb se îndrăgosteşte. Şi-acum, mă iubeşte. Numai pentru că nu pot s-o sufăr ; fără nici o îndoială că mă iubeşte numai din această cauză. Situaţia devine gravă ! *(Intră Valentin.)* Ieşi afară ! *(Către Şambelan.)* Şi acum ce mă fac ?
ŞAMBELANUL : Alteţă, aplicaţi acestei situaţii grave, tinereasca şi uşuratica voastră nepăsare.
PRINCIPELE *(către Ivona):* Spune-mi că nu, că nu-i adevărat, că nu mă iubeşti.
(Ivona tace.)
PRINCIPELE : Dacă ea mă iubeşte, înseamnă că... sînt I iubitul ei. Mă poartă în făptura ei. Cuim s-o dispreţuiesc, cînd ea mă iubeşte ? Nu pot să mă port dispreţuitor, dacă mă iubeşte ! Tot timpul am crezut că sînt aici, în mine însumi... şi deodată tronc ! A pus mîna pe mine, m-a înhăţat... mă aflu în inima ei ca într-o capcană. *(Către Ivona.)* Dacă sînt iubitul tău nu pot să nu te iubesc. Voi fi silit să te iubesc... te voi iubi...
CHIRIL : ŞI ce-ai de gînd să faci ?
PRINCIPELE : S-o iubesc.
CHIRIL : Te lansezi într-o istorie imposibilă. E cu neputinţă !
PRINCIPELE : Ivona, pune-ţi, te rog, pălăria.
CHIRIL ŞI ŞAMBELANUL : Unde vă duceţi ? încotro ?
PRINCIPELE : Să ne plimbăm în doi. Numai noi doi. Să încerc să mă îndrăgostesc.
(Principele şi Ivona ies.)
CHIRIL : Şi acum ce ne facem ? ŞAMBELANUL : I-a sucit capul.
[32]
CHIRIL : O pocitanie ca ea... să-i sucească minţile ? Urîta asta ?
ŞAMBELANUL : Se întîmplă uneori ca femeile urîte să te ameţească mai rău decît cele frumoase, cînd te apropii prea mult de ele.
CHIRIL : Nu pricep nimic !

ŞAMBELANUL : Iar eu îţi spun că nu există primejdie mai mare... De obicei, numai femeile drăguţe sînt socotite primejdioase. Ce să spunem, însă, de o femeie neplăcută, realmente neplăcută pentru un bărbat sau de un bărbat realmente neplăcut pentru o femeie. O, ho, ho ! Mă străduiesc întotdeauna să nu cercetez prea adîmc acest mister. Sexul opus te angajează întotdeauna. O femeie cu adevărat neplăcută, mai ales dacă e tînără şi dacă aspectul ei disgraţios este destul de exasperant, de virulent... O ho, ho ! Şi dacă tînărui care se nimereşte în preajma ei este plin de încredere, de entuziasm... ho, ho, ho, să-1 vezi cum se pomeneşte pe neaşteptate faţă în faţă cu nişte probleme, cu nişte lucruri oribile, îngrozitoare...
CHIRIL : Despre ce vorbeşti ? Ce fel de lucruri ?
ŞAMBELANUL : Tinere, dumneata nu le cunoşti, şi nici eu însumi, nu le cunosc. Există o categorie de feno-mene ale căror cauze un gentleman nu le poate cunoaşte, pentru bunul motiv că dacă le-ar cunoaşte ar înceta să mai fie gentleman. *(Sună.)* Cine o mai fi ?
(Intră Valentin.) VALENTIN : Să deschid ?
(Intră Regele şi Regina.)
REGINA : Unde e Filip ? Au plecat amîndoi, împreună ?
ŞAMBELANUL : Da, au plecat.
REGELE : Am venit chiar noi în persoană, alarmaţi de isprava prinţului. Doamnele de la curte au dat buzna la Regină şi i s-au plîns, zicînd că fiul nostru
J33]
anume s-a logodit cu sluta, ca să le facă lor în ciudă, că prin urîta asta şi cu ajutorul ei a vrut să-şi bată joc de nu ştiu ce beteşuguri... de nu ştiu ce imperfecţiuni ale frumuseţii lor... ha, ha, ha. Mare pehlivan ! Dacă de asta a făcut-o, ca să se amuze, n-are decît, nu-i mare (pagubă.
REGINA : Şi totuşi este inadmisibil! Nu putem îngădui o asemenea purtare. Printre doamnele din suita mea domneşte o fierbere grozavă, iar curtenii îşi permit fel de fel de glume necuviincioase la adresa lor.
ŞAMBELANUL : Măcar de-ar fi vorba numai de atît. Dar din păcate se întâmplă şi altele.
REGELE : Ce s-a mai întîmplat ?
ŞAMBELANUL : S-a întîmplat... s-a întîmplat că acum o iubeşte ! Da, aşa cum vă spun ! El... o iubeşte ! Nu, ceea ce se întîmplă e nemaipomenit, nici nu poate fi cuprins în cuvinte, nu poate fi exprimat. E ceva aşa... ca un exploziv. Majestăţile-Voastre să ia bine aminte, să umble cu băgare de seamă, altminteri sărim în aer toţi.
REGELE ŞI REGINA : Ce ne facem ?

ACTUL III

O *încăpere din palat. Chirii e aşezat pe un scaun. Două doamne străbat scena chicotind, în urma lor, păşeşte Principele.*
PRINCIPELE : Ce faci aici ?
CHIRIL : Stau.
PRINCIPELE : Şi altceva ?
CHIRIL : Şi altceva nimic.
PRINCIPELE : Despre ce vorbeau doamnele ? N-ai auzit cumva ce spuneau ? De cine rîdeau pupezele alea ? De mine ?
CHIRIL : Femeile rîd oricînd. Rîsul constituie pentru ele ceva înnăscut, femeile rîd pentru că le prinde.
PRINCIPELE : Rîdeau de mine ?
CHIRIL : De tine ? De ce taman de tine ? Pînă mai dău-năzi rîdeau una de alta.
PRINCIPELE : Dacă nu de mine, or fi rîs de... ea, de logodnica mea... Bag de seamă că s-a schimbat şi felul şi calitatea rîsului. Poate că mă înşel, dar îmi face impresia că rîsul lor s-a mutat, că a trecut de la persoana ei asupra persoanei mele... Care mai de care îşi şuşotesc la ureche. N-aş crede că mi se năzare. Presupun că... Te rog, te rog, încearcă să afli ce clevetesc pe socoteala noastră, ce fel de glume au scornit. Cum îşi bat joc de noi. Nu că mi-ar păsa, bineînţeles că nu-mi pasă deloc, dar aş vrea să ştiu. Şi cînd ai prilejul, spune-le, rogu-te, acestor doamne din partea mea că dacă îşi vor permite, şi de aici încolo, să chicotească în spatele meu... CHIRIL : Ce naiba te-a apucat, Filip ? Ai ajuns posac
Şi arţăgos ca propria ta logodnică.
PRINCIPELE : Chirii, nu-ţi permit şi cred că mergi prea departe... Destul. Nu sînt deprins ca lumea să-şi
[35]
bată joc de mine, nici de purtarea mea şi nici de sentimentele mele. Te poftesc să pui în vedere acestei gloate că dacă îşi va îngădui careva cea mai mică necuviinţă, sau numai umbra unei necuviinţe...
(Se deschide uşa din fund. In sunetul trimbiţelor intră Regele, Regina, Şambelanul, Ivona, Iza, curtenii.)
REGINA : A, aşa-i că a fost bună mîncarea ? Ne-am lins pe botic ? I-a plăcut fetiţei ? S-a săturat fetiţa ? *(O sărută pe Ivona, zimbindu-i.)* Nu mai papă o pară ? O pară micuţă cu glazură de zahăr ? Dulce, cu zahăr...
(Ivona tace.)
REGINA : Dacă mănînci para, creşti mare şi voinică.
Para e sănătoasă ! REGELE : Para e şi gustoasă şi sănătoasă ! Da, da. E
bună !

(Tăcere.)
REGINA : Ori poate că **mai** vrei un pic de smîntînică proaspătă ? De la smîntînă creşti mare şi voinică. E sănătoasă ! Un pic de smîntînă proaspătă. Sau poate vrei lapte. Lăptic cu *zahăr.*
(Tăcere.)
Ce s-a întîmplat ? Ne-a pierit pofta de mîncare ? Asta nu-i bine! Ce ne facem ? Ia spune, ce ne facem ?
(Ivona tace.)
ŞAMBELANUL *(rîde cu milă):* Nu facem nimic ? Nimic ? REGELE : Nimic ? *(Ride cu milă, apoi se injurie brusc.)*
Nimic ? *(Către Şambelan.)* Nimic ? REGINA : Nimic... ŞAMBELANUL : Absolut nimic, Sire. Ca să zic aşa,
chiar nimic...
[36]
(Tăcere.)
REGINA : Doamne, cît e de timidă... Drăgălaşă şi tăcută. Totuşi, dacă măcar din cînd în cînd ar rosti un cu-vinţel. *(Către Ivona.)* Ce-ar fi să spui cîte o vorbuliţă din cînd în cînd, drăguţa mea... Nu-i greu deloc. Ştii, cîteodată trebuie neapărat să spui ceva, drăguţă ! Aşa se cade. O cere simpla politeţe, cea mai elementară politeţe. Doar nu vrei să te arăţi prost crescută... Bun, prin urmare ce vom face acum ? Cu ce o să ne îndeletnicim ? Ei, ce spuneţi ?
REGELE : Ei ?
ŞAMBELANUL : Deci ?
(Ivona tace.)
REGELE : Deci ce facem ? Nimic ? Nu putem sta aşa fără să avem habar ce facem. Nu poţi să umbli toată ziua de colo pînă colo prin casă, şi să nu faci nimic ! E plicticos. Grozav de plicticos. *(Se uită perplex la cei din jurul lui.)* Doamne, ce plictiseală ! Sfinte Dumnezeule, e o plictiseală de moarte !
ŞAMBELANUL : Ne plictisim...
REGINA : Pentru Dumnezeu !
VALENTIN *(intră)* : Alteţă, a venit doctorul, aşteaptă pe terasă.
PRINCIPELE *(către Ivona)* : Vino, o să te consulte. Ne scuzaţi...
(Principele şi Ivona ies.)
REGINA : Filip, aşteaptă te rog un moment. Filip ! *(Principele se înapoiază. Către ceilalţi curteni.)* Vă rugăm să ne lăsaţi singuri. Avem ceva de vorbit cu fiul nostru.
(Curtenii ies.)
Filip, n-ai de ce să te plîngi, noi îţi respectăm sentimentele. Cred c-ai să recunoşti şi tu că ne purtăm cu ea ca nişte părinţi adevăraţi. Dar, oare, n-ar putea fi convinsă... n-ar consimţi să devină ceva mai
[37]
comunicativă ? Azi iar a tăcut toată după amiaza... Şi la prînz la fel, şi la micul dejun tot aşa... Ce mai ! tace toată ziulica. Cum arată o asemenea comportare şi cum arătăm noi în faţa acestei comportări ? Oricum trebuie salvate aparenţele, buna-cuviinţă.
PRINCIPELE *(sarcastic) :* Buna-cuviinţă.
REGINA : Filip, fiul meu iubit, oare nu m-am arătat gata s-o iubesc din toată inima mea de mamă ? Trecem peste nenumăratele ei cusururi şi o iubim pentru că şi ea te iubeşte.
PRINCIPELE *(ameninţător):* S-o iubiţi, s-o iubiţi neapărat. In orice caz nu v-aş sfătui să n-o iubiţi.
(Iese.)
REGINA : Lumimează-ne, Doamne, şi ne călăuzeşte ! Ig-naţiu, poate că nu eşti destul de drăgăstos cu ea... îi e frică de tine.
REGELE : Hm. îi e frică... Ai văzut-o cum stă vîrîtă prin vreun cotlon şi după aia se duce la o fereastră, apoi la altă fereastră şi se uită. Se tot uită şi tace. O să ne tocească ferestrele de atîta privit. Ii e frică... *(Către Şambelan.)* Dă-mi rapoartele. Iar o revoluţie în Franţa ! *(Către el însuşi.)* îi e frică, nu ştie nici ea singură de cine. Să-i fie frică de mine ? *(Către Regină.)* Şi tu prea te guduri pe lîngă ea *(Imitînd-o.)* „Nu mai papă fetiţa o pară ? Dar o prăjiturică ?"... Parc-ai fi directoare la un pension de fete.
REGINA : Tu în schimb te porţi cu ea firesc cum nu se mai poate ! Cînd dai să-i spui ceva, mai înainte înghiţi în sec. îţi închipui că nu se observă ? Vorbeşti cu ea de parcă ţi-ar fi frică.
REGELE : Frică, mie ? Asta-i prea de tot! Ei îi e frică ! *(Şoptit.)* Ticăloasa.
ŞAMBELANUL : S-ar putea ca Majestatea-Voastră s-o intimideze, ceea ce nici nu m-ar surprinde măcar, căci odinioară eu însumi eram cuprins de o prea sfîntă înfiorare în faţa Majestăţii-Voastre. Mi-aş îngădui totuşi să vă sugerez să staţi de vorbă cu ea între patru ochi, ca să prindă puţin curaj !
[38]
REGELE : Eu să stau de vorbă cu ea între patru ochi ? Cu mălăiaţa asta ?
REGINA : E o idee grozavă. Trebuie s-o îmblînzeşti ni-ţeluş. întîi o iei cu binişorul, între patru ochi... după aceea are să se deprindă cu noi şi în felul ăsta o să-i piară spaima şi năuceala. Ignaţiu, nu fi copil! Am să ţi-o trimit sub un pretext oarecare, cît stă Filip de vorbă cu medicul. O trimit, chipurile, să-mi aducă ghemul de lînă.

Poartă-te cu ea ca un părinte.
(Regina iese.) REGELE : Ce-i cu trăsnaia asta, şambelane ? Despre
ce-ai vrea să stau de vorbă cu dînsa ? ŞAMBELANUL : E cît se poate de simplu, Majestate. Vă apropiaţi de ea, îi zîmbiţi, aruncaţi o vorbă, îi spuneţi o glumă... bineînţeles că şi ea are să zîm-bească sau are să rîdă... atunci Majestatea-Voastră iar o să zîmbească... şi uite aşa, ba cu un zîmbet ba cu alt zîmtoet are să se înfiripe încet, încet, ceea ce numim atmosferă de afabilitate socială. REGELE : Să-i zîmbesc, zici ! Bine, fie, am să-i zîmbesc. Adicătelea tot eu să-i fac giumbuşlucuri şi să mă hlizesc la ea,- că deh, ea e timidă. Ştii una, şambe-lane ? Ia mai descurcă şi tu singur treaba asta ! *(Da să plece.)* ŞAMBELANUL : Majestate, doar nu e prima oară c-o
faceţi : să încurajaţi ori să descurajaţi ! REGELE : Aşa o fi, însă, ei îi e frică... Pricepi ? îi e frică, ticăloasa.
ŞAMBELANUL : Oricine se teme puţin. REGELE : Da, dar frica ei e, nu ştiu cum, ca o infirmitate. *(Cu spaimă.)* Şambelane, frica ei e bolnăvicioasă. Uite-o că vine ! Stai, nu pleca, doar n-o să fac pe prostul de unul singur. Nu pleca !... Hm, hm. *(Ia o mină agreabilă.)*
(Intră Ivona.) REGELE *(cu bonomie) :* Pofteşte, vino, vino te rog.
[39]
(Ivona se apropie, se uită în jur.)
REGELE *(cu bunăvoinţă)* : Ce mai faci, ce mai spui, cauţi ceva ?
IVONA : Ghemul de lină.
REGELE : Ghemul de lînă ?
IVONA : Ghemul de lînă...
REGELE : Uite-1, **uite-1,** aici e ghemul de lînă. *(Rîde.)*
(Ivona ia ghemul.) REGELE : Hi, hi, hi.
(vona tace.) REGELE : S-a pierdut ghemul ?
(:vona tace.)
REGELE *(se apropie de ea)* : Hm, hm, şi ce mai faci ? Ei, ei *(rîde).* Parcă ne-am teme niţeluş ? Hm ? N-ai de ce să te temi ! N-ai de ce ! *(Cu nerăbdare.)* Cînd îţi spun că n-ai de ce !
(Ivona se trage uşor îndărăt.)
REGELE : Eu sînt tatăl... tatăl lui Filip... papă ! Vreau să zic nu papă, ci tată. în orice caz nu sînt picat din lună ! *(El se apropie, ea se trage îndărăt.)* Nu trebuie să-ţi fie frică... Sînt un om ca toţi oamenii ! Nu-s un căpcăun ! Pînă acum n-am mîncat pe nimeni ! N-ai de ce să te temi ! Nu sînt un lup ! Am spus că nu sînt lup ! *(Scos din sărite.)* N-are de ce să-ţi fie frică. Nu sînt lup !
(Se apropie. Ivona se trage brusc îndărăt şi lasă să-i scape ghemul de lînă. Regele ţipă.)
Ţi-am spus că n-are de ce să-ţi fie frică. Nu sînt lup.
ŞAMBELANUL : Nu, nu aşa ! Ssst. REGELE : Ticăloasa, afurisita !...
[1CJ
(Ivona se trage îndărăt şi iese.)
ŞAMBELANUL : Ssst. S-ar putea să vă audă cineva.
REGELE : Ii e frică. îi e frică. îi e frică. Nu mai poate de frică ! Fir-ar ea a naibii să fie. Cît îi e de frică ! Şi tititi şi tatata, şi dă-i şi mîngîi-o.
ŞAMBELANUL : La drept vorbind, nu ştie nici măcar cum să-i fie frică ! Unele doamne de la curte se tem într-un fel **încîntător,** nostim, elegant, picant, pe cînd asta parcă... ar fi despuiată. *(Cu dezgust.)* In pielea goală.
REGELE : Mi-a amintit de ceva.
ŞAMBELANUL : Ea v-a amintit de ceva ?
REGELE : Ii e frică. Şambelane, îţi mai aduci tu aminte de aia... ştii tu, pe care noi... E mult de atunci. Cum se mai uită totul !
ŞAMBELANUL : Despre cine vorbiţi, Sire ?
REGELE : E mult de atunci. Am uitat eu însumi cu de-săvîrşire. A trecut atîta vreme. Pe atunci eu nu eram decît principe, iar tu erai un şambelan în devenire. Ştii, micuţa aia, pe care noi... Aici, pe canapeaua asta... Parcă era lingereasă, nu ?
ŞAMBELANUL : Lingereasă, canapeluţă, tinereţe, ce vremuri minunate !
(Intră. Valentin.)
Ce pofteşti, Valentine ? Te rog să nu ne deranjezi. *(Valentin iese.)*
REGELE : Iar după aceea a murit. S-a înecat, nu-i aşa ? ŞAMBELANUL : Aşa e ! îmi amintesc de parcă a fost ieri. S-a dus pe pod şi de pe pod bîldîbîc şi-a dat
drumul în rîu... Ehehei ! Tinereţe, tinereţe. Nimic
nu-i mai frumos ca tinereţea.
REGELE : Nu ţi se pare că seamănă cu Mălăiaţa ? ŞAMBELANUL : Vai, Sire, se poate ? Asta-i o tlondă spălăcită, pe cînd cealaltă era o brună micuţă şi cu

vino-ncoa.
[41]
REGELE : Dar de temut s-a temut tot aşa. Tititi şi tatata şi mumumu. S-a temut în acelaşi fel. îi era frică de moarte, ticăloasa !
ŞAMBELANUL : Dacă amintirea acelei întîmplări, Ma-jestate, vă pricinuieşte o cît de mică neplăcere, e mai bine să nu vă amintiţi. E mai bine să uiţi femeile care au murit. O femeie moartă nici măcar nu mai e femeie.
REGELE : îi era frică şi avea acelaşi aer, cum să-i spun, de făptură năpăstuită... acolo, pe canapeluţă. Cînd te gîndeşti că întotdeauna există ceva... sau cineva... ptiu ! Ţi se face silă. Ştii, şambelane, că mi-o amintesc de parc-aş avea-o înaintea ochilor.
(Intră Regina.)
REGINA : Te felicit. Frumos ai mai încurajat-o ! Grozav ai îmblînzit-o. Sărmana de-abia îşi mai trage sufletul. Ce te-a apucat, Ignaţiu ? Ai stricat totul.
REGELE : Mii de draci ! Te poftesc, doamnă, să nu te apropii de mine !
REGINA : Ce-ţi veni ? De ce să nu mă apropii ?
REGELE : De ce, de ce, de ce ? întruna de ce ! Nu am şi eu dreptul să am capricii ? Ce, sînt pus sub tutelă ? Nu mai sînt stăpîn la mine în casă ? Trebuie să dau socoteală cuiva, să dau explicaţii pentru fie* care lucru pe care-1 fac ? Şi de ce, mă rog, te uiţi aşa la mine ? De ce mă priveşti aşa ? Dacă m-am răstit la ea, am făcut-o pentru că îmi aminteşte de ceva.
ŞAMBELANUL : E un lucru fără importanţă, Sire. N-are rost să mai pomenim de el !
REGELE : îmi aminteşte de ceva, dar acel lucru te priveşte pe tine. Da, draga mea, e legat de tine.
REGINA : De mine ?
REGELE : Ha, ha, ha. Ce te holbezi aşa la mine ? Pe toţi dracii, recunosc că m-am răstit la ea, dar închi-puie-ţi că nu mă pot uita la porumbiţa asta, fără să-mi amintesc de ceva care te priveşte. N-am vrut să ţi-o spun, pentru că e cam neplăcut... dar dacă
[42]
mă întrebi, am să-ţi răspund sincer. Se întîmplă uneori ca o persoană să-ţi amintească de alta, dar ca să zic aşa în neglije. Cînd mă uit la Mălăiaţă, cum se moşmondeşte... cum se mişcă, cum se fîstîceşte, cum parcă ar clefăi în sinea ei... pe loc îmi vine în minte ceva în legătură cu tine... un fel de sclifoseală de-a ta...
REGINA : O sclifoseală de-a mea ? Ea îţi aminteşte o sclifoseală de-a mea ?
REGELE : Exact. Exact la ceea ce te gîndeşti în clipa asta. Spune-mi repede ce e. Spune-mi despre ce e vorba şi vom vedea dacă şi eu mă gîndesc la acelaşi lucru. Spune-mi-o la ureche.
REGINA : Ignaţiu, despre ce vorbeşti ?
REGELE : Aha-ha, va să zică aşa, doamna îşi are secretele ei !
REGINA : Uiţi cu cine stai de vorbă !
REGELE: Ba, dimpotrivă! îmi amintesc totul. Ai să vezi numaidecît cum îmi amintesc totul. Tititi şi mumumu. *(Iese brusc.)*
REGINA : Ce înseamnă toate astea ?
(Şambelanul fuge după rege. Regina rămîne pe gînduri, duce un deget la tîmplă. Intră Iza care se fandoseşte în jaţa oglinzii.)
Isprăveşte cu fandoseala.
IZA *(ruşinată):* Majestate !
REGINA : Toată ziua te fandoseşti. De cînd a apărut... nefericita aia la curte, n-aţi mai încetat cu fandoseala, toate. Apropie-te, domnişoară ! Vreau să te întreb ceva.
!ZA : Da, Maiestate.
REGINA : Priveşte-mă drept în ochi. N-ai spus nimic, nimănui ? Nu cumva te-a luat gura pe dinainte şi-ai pomenit cuiva despre versurile mele ? Hai, mărturiseşte, că nu ţi-ai putut ţine gura.
[43]
IZA : Vai, Majestate, se poate ?
REGINA : Va să zică n^ai suflat nici o vorbuliţă, nimănui ? Atunci nu pricep de unde ştie ! O fi dat peste caietul cu versuri vîrît sub saltea.
IZA : Cine, Majestate ?
REGINA : Da, cu siguranţă, asta trebuie să fie ! Nu are ce să fie altceva. într-acolo bate ! Iza, uită pentru o clipă că sîint regină, uită respectul pe care mi-1 datorezi... şi mărturiseşte-mi adevărul. **Cînd** te uiţi la Ivona, îţi aminteşte de ceva ? Iţi sugerează ceva prin vreo asociaţie de idei ?... De pildă, modul cum păşeşte, sau nasul ei, sau privirea, mă rog, felul ei de a fi, în general, nu-ţi spune nimic ? Crezi că cineva răuvoitor ar **putea-o** asemui pe Ivona cu... poemele mele, cu aceste poeme în care poate că am pus prea multă sensibilitate ori prea mult lirism ori prea mult din eul meu intim ? Ce zici ?
IZA : Cum ? Poemele dumneavoastră... cu această... cu această !... Cum adică, nu înţeleg !
REGINA : Blestemate poeme ! Ce lume vulgară şi grosolană ! Blestemate fie-mi elanurile, visările, mărturisirile.

Văd că te fereşti să-mi mărturiseşti adevărul. A zis „sclifoseala aia a ta". De ce i-o fi zis „sclifoseală" ? Dacă nu le-ar fi citit, n-ar fi spus aşa. Să fie oare poeziile mele sclifoseală ? Ce cuvînt îngrozitor ! Jură-mi, jură-mi că n-ai să spui nimănui nimic din ceea ce ţi-am spus acum. Jură-mi ! Jură în faţa acestor luminări. Nu glumesc. Jură ! Hai, nu mai face pe mironosiţa ! Lasă-te în genunchi şi jură... repetă după mine : ..Jur".

(Intră Principele urmat de Rege Şambelan.)

şi de

PRINCIPELE : Mamă, aş vrea să-ţi vorbesc. Oh ! Ier-
taţi-mă ! Văd că v-am întrerupt dintr-un ceremonial
de magie. IZA : Da de unde, Iza îmi strînge bareta de la pantof.
Mi-am cumpărat nişte pantofi prea largi, şi-mi scapă
din picioare.

PRINCIPELE : De ce Regele îmi terorizează logodnica ? REGINA : Filip, te rog foarte mult, nu pe tonul ăsta.

PRINCIPELE : Dar pe ce ton, mă rog, cînd tatăl meu se năpusteşte din senin asupra logodnicii mele şi răcneşte la ea fără nici un motiv ! Cînd logodnica mea stă împietrită de spaimă, într-un ungher ? Cînd nu mă pot îndepărta nici măcar cu un pas fără să vă faceţi mendrele cu ea ? Aş spune, dimpotrivă, că sînt excepţional de calm. *(Intră Valentin.)* Ieşi afară, Valentin ! *(Valentin iese.)* Mamă. doresc să stau de vorbă cu tine între patru ochi.

REGINA : Cu plăcere, dar spune-mi mai înainte despre ce e vorba.

(Iza iese.)

PRINCIPELE : Văd că sînteţi circumspectă, doamnă. Iar-tă-mă, mamă... Ceea ce am să-ţi spun o să ţi se pară, fără îndoială, destul de neobişnuit, chiar excentric. Nici nu ştiu cum să mă exprim. S-ar părea că prin prezenţa ei, logodnica mea îi aminteşte Regelui de nişte păcate de-ale tale. REGINA : Cine ţi-a spus ?

PRINCIPELE : Tata. Mi-a spus că a ţipat la ea pentru că i-a amintit de unul din păcatele tale cele mai intime.

(Intră Regele şi Şambelanul.)

REGINA : Ignaţiu, ce te-ai apucat să-i îndrugi lui Filip ?

REGELE : Eu ? l-am îndrugat eu ? Nu i-am spus nimic. Atîta m-a pisat şi m-a sîcîit pînă i-am spus ce-am avut de spus. Şi ce-i cu asta ? Şi ce dacă ? Şi de ce nu ? i-am spus adevărul. Mai bine să te sîcîie pe tine decît pe mine.

REGINA : Ignaţiu !

PRINCIPELE : Ia staţi un pic !... Gîndiţi-vă în ce situaţie mă aflu ! Deodată şi fără nici un motiv, tatăl meu se năpusteşte asupra logodnicii mele. Se răsteşte la ea, şi cînd îl întreb de ce-a făcut-o, ceea ce, socotesc, e dreptul meu, nu ? — îmi spune Tiişte lucruri, îmi răspunde într-un fel, că nu mai pricep

nimic ! Ce naiba înseamnă toate astea ? Mama mea, pasămite, are nişte păcate pe conştiinţă, şi drept urmare tata răcneşte la logodnica mea ? REGELE : Da, răcnesc. Uite că răcnesc. Sînt un părinte care răcneşte. Şi ce-i cu asta ? Ce, n-aim voie ? Ce-ţi închipui ? Nu cumva crezi c-o fac din cauza propriilor mele păcate ? Ce te zgîieşti aşa la mine, Margareta ? Dacă mă mai priveşti mult, am să te privesc şi eu.

PRINCIPELE : Părinţii mei se privesc din cauza logodnicii mele. Mama se uită la tata, tata se uită la mama... din cauza logodnicii mele. REGELE : Haida de, Filip, n-o face pe prostu'. Liniş-
teşte-te!

REGINA : Filip, dragă, tata s-a enervat şi ţi-a răspuns ce i-a trecut prin minte ca să nu-1 mai hărţuieşti cu întrebările. Hai să punem capăt acestor nerozii şi să vorbim de altceva.

PRINCIPELE : Doamnă, ştiu că e o nerozie. REGINA : S-o lăsăm baltă. Curată nerozie. PRINCIPELE : Culmea neroziei. Ceva prostesc, fără nici
o noimă, chiar idiot. *(Se înclină.)* REGINA : De ce te înclini în faţa mea ? PRINCIPELE *(confidenţial)* : Fiindcă eu însumi sint ni-
ţeluş cam idiot în ce-o priveşte... REGINA : Tu, idiot ?

PRINCIPELE : Cum naiba s-o numesc altfel ? Nu o iubesc. De ce să mă mir că vă purtaţi într-un mod idiot şi absurd faţă de dînsa... dacă eu însumi mă port tot aşa !

REGELE : Supraveghează-ţi limbajul, fiule, ai cam luat-o razna... *(Principele se înclină.)* De ce te înclini în faţa mea, măgarule ? Ce-ţi mai veni iar ? PRINCIPELE *(confidenţial)* : Cu ea îţi poţi permite orice. REGELE : Cum orice ? De ce mi-o spui mie ? Eu nu-mi permit nimic. Ce vrei, domnule, de la mine ? Şam-belane ! *(Se trage îndărăt.)* Ce se tot ploconeşte ăsta ? REGINA : Filip, încetează odată cu plecăciunile ! REGELE *(aparte)* : Ei, drăcia dracului.

ŞAMBELANUL : Dacă îţi poţi permite orice cu ea, nu înseamnă deloc că Principele îşi poate permite orice cu noi. *(Principele se înclină în faţa Şambelanului, apoi face un mic salt îndărăt.)* Nu în faţa mea. De ce mie ? Eu n-am nici în clin, nici în mînecă cu toată tărăşenia. Vă rog să nu va apropiaţi de mine. PRINCIPELE *(confidenţial) :* De ea poate să se apropie
oricine... s-o tragă de păr, s-o tragă de-o ureche ! REGELE *(izbucneşte brusc în rîs)* : Ha, ha, ha. *(Apoi tare ruşinat.)* Hm, da, am vrut să spun, hm... ŞAMBELANUL *(către Principe) :* Dacă Alteţa-voastră mă atinge...

PRINCIPELE : Pe ea poate s-o atingă oricine! Crede-ţi-mă, puteţi face cu ea tot ce vi se năzare. Aşa e ea, încît se poate. E sfioasă. Nu se împotriveşte. E antipatică. Se poate orice. Poţi fi ingrat, grosolan, prost, scîrbos, cinic, cum vrei şi cum îţi place. *(Se înclină în faţa Şambelanului.)* Cum vă place, cum binevoiţi !
ŞAMBELANUL *(sărind înapoi)* : Ce mă priveşte asta pe mine ? Mie puţin îmi pasă ! *(li salută pe Principe.)* La revedere... la revedere... *(Iese.)*
REGELE : Scîrba dracului. Ce te uiţi aşa la mine ? Te poftesc să nu mă priveşti aşa ! La revedere ! *(Salută.)* La revedere ! M-am săturat.
(Iese.)
REGINA : Ce aveţi cu toţii ? Explicaţi-mi şi mie. De ce vorbeşti aşa ? La revedere, la revedere. *(Iese.)*
PRINCIPELE *(către cei care pleacă)* : Orice se poate, orice. Fiecare cum vrea şi cum binevoieşte. *(Singur.)* Iar ea sade acolo, vîrîtă undeva într-un cotlon, după sobă, şi mă iubeşte... Stă şi mă iubeşte pe mine ! Totul e îngăduit, totul se poate, după cum vă place Şi cum veţi binevoi. *(O zăreşte în fundul încăperii pe Iza care s-a ridicat de pe scaunul unde a stat*
aşezată cit a ţinut toată scena precedentă şi acum ar vrea să iasă din odaie. Se apropie de ea şi o sărută pe ceafă.) Cu ea n-ai de ce să te jenezi ! IZA : Te poftesc să mă laşi în pace. PRINCIPELE : O, n-ai de ce să te jenezi !... Se poate.
(O sărută pe gură.) Ah, ce voluptate ! IZA *(smulgîndu-se din braţele lui) :* Am să strig ! PRINCIPELE : Cînd îţi spun că n-ai de ce să te jenezi ! Cu ea se poate orice ! Iartă-mă ! De fapt, n-am vrut î S-*a întîmplat aşa, de la sine ! Doamne, ce-am făcut ? Parcă mi-am pierdut minţile. IZA : Ce neruşinare.
PRINCIPELE : Te implor, nu spune nimic nimănui. Dacă logodnica mea ar afla, s-ar simţi tare nefericită. Ar suferi. Ar suferi, ar suferi. IZA : Dă-mi drumul.
PRINCIPELE *(continuă s-o strîngă în braţe)* : O clipă, doar... numaidecît... Ar suferi ! *(O sărută.)* Ah nă-sucul ăsta, guriţa asta. Nu pleca. îmi face impresia c^m înşelat-o. E îngrozitor. Dar e minunat ! Şi cît e de uşor ! *(Strigă.)* Valentin, Valentin ! IZA *(zbătlndu-se) :* Nu-1 chema, măcar nu-1 chema. PRINCIPELE : Dimpotrivă, dimpotrivă...
(Intră Valentin.)
Valentin, spune-i domnului Chirii s-o aducă aici numaidecît pe domnişoara Ivona ! Numaidecît.
(Valentin iese.)
Nici vorbă să-ţi mai dau drumul ! In sfîrşit, acum mă simt în largul meu. Ce fericire, Doamne, să ţin în braţe o făptură care nu e respingătoare ! O să-ţi trimit flori. Cît e de uşor ! Trebuie să profit! Mi-am regăsit uşurinţa. Te iubesc ! *(Intră Chirii şi Ivona.)* Chirii, ţi-o prezint pe actuala mea logodnică. CHIRIL : Ce-ai spus ?
PRINCIPELE : Dragă Ivona, sînt nevoit să-ţi fac o mărturisire : acum o clipă te-am trădat cu Iza. Prin ur-mare, încetezi să-mi mai fii logodnică. Regret, dar n-am încotro. Nu ai sex-appeal, în vreme ce Iza are foarte mult. Iartă-mă, dacă te informez în felul acesta, cam pe neaşteptate, dar m-am hotărît să beneficiez de o anumită uşurinţă care s-a ivit brusc în natură, datorită ţie, comoara mea. *(Sărută mina Izei. Către Ivona.)* Ei, ce mai stai înfiptă în faţa mea ? Deşi, n-ai decît să stai, poţi sta cît îţi pofteşte inima. Mie mi-e totuna. Adio, plec, plutesc spre larg. Cu tine am rupt-o. Degeaba mai stai. Nu foloseşte la nimic.
CHIRIL : La nimic nu foloseşte. N-ai să izbîndeşti, nici dacă ai să stai aşa zece ani în şir ! Ce bine-mi pare !
PRINCIPELE *(către Iza) :* Iartă-mă, iubito, am uitat să te întreb dacă mă accepţi. *(Ii sărută mina.)* Ah, fiecare gest de acest fel vindecă. Voi da numaidecît dispoziţiile de rigoare. Vreau ca logodna noastră să fie cunoscută numaidecît de toţi. Ce-au să se mai bucure părinţii ! Şi Şambelanul... bunul nostru Şambelan ! Şi toată Curtea. Tuturor o să li se ia o piatră de pe inimă! Ce-i drept e drept ! Atmosfera ajunsese irespirabilă. *(Către Ivona.)* Tot mai stai pro-ţăpită în faţa mea ? Am impresia că relaţiile dintre noi s-au lămurit definitiv. Ei, ce mai aştepţi ? CHIRIL : De la sine nu se urneşte ea din loc. PRINCIPELE : Pune să-1 cheme pe specimenul ăla de iubit al ei, să şi-o ia, sau măcar s-o ia de aici şi s-o conducă la domiciliul ei stabil.
CHIRIL : Alerg acuşi să-1 caut, îl aduc şi-o expediez. Numaidecît, Filip dragă. Bagă, însă, de seamă, că tot stînd neclintită aici, să nu iasă iar pe-a ei. PRINCIPELE : Nu te teme. Nu-i nici o primejdie. (Chirii *iese.)* Poţi să stai aici cît pofteşti, n-ai să izbuteşti să mă tulburi, nu-mi pierd cumpătul. M-am schimbat. Am schimbat tonul şi pe loc s-a schimbat tot restul. Degeaba stai în faţa mea de parc-ai fi întruparea remuşcării, puţin îmi pasă. Dar la urma urmei, dacă îţi face plăcere, n-ai decît! De altmin-
[49]
teri, ştiu că îţi place să suferi, să înduri, pentru că n-ai sex-appeal. Nici tu singură nu te iubeşti, îţi doreşti răul şi în felul ăsta îi provoci, îi aţîţi pe toţi împotriva ta. In felul acesta oricine se află în preajma ta se simte un ticălos, un asasin. Dar chiar de-ai sta aşa şi un an, mohoreala şi acreala ta n-o să biruie uşurinţa, voioşia mea. *(Izbucneşte în rîs şi se învirte în horă cu Iza.)*
IZA : Poate că n-ar trebui să-i spui asemenea lucruri, Filip. Fie-ţi milă.
PRINCIPELE : Nu, să lăsăm mila. Să fim frivoli, nesocotiţi. Eu o cunosc, am experienţă. Cîtă vreme stă aici în faţa noastră, principalul e să vorbim, pricepi, să vorbim despre tot şi despre orice. Să-i spunem lucrurile cele mai urîte şi mai necuviincioase pe un ton uşor, voios, nepăsător. In felul acesta o împiedicăm să existe, îi ucidem tăcerea, iar prezenţa ei devine inofensivă, se mută într-o sferă unde devine neputincioasă. Nu te teme pentru

mine. Acum nu mă mai ameninţă nimic. S-o rupi cu cineva e cît se poate de simplu, e o nimica toată, e în primul rînd o chestiune de ton. Schimbi tonul şi gata ! N-are de-cît să stea înfiptă aici, să stea şi să se uite... Ce-ar fi să plecăm noi ? Chiar aşa, putem pleca, nu ne opreşte nimeni, cum de nu m-am gîndit ? Plecăm şi cu asta basta. Ea rămîne şi noi plecăm. *(Ivona se apleacă.)* Nu mi te închina aşa !
IVONA : Nu mă închin.
PRINCIPELE : Ce-ai ridicat de jos ? Arată-mi ! Ce-ai găsit ? Un fir de păr ? Ce să faci cu el ? La ce-ţi trebuie ? Al cui e ? Al Izei ? Dă-mi-1 îndărăt. Vrei să-1 păstrezi ? Ce să faci cu el ?
(Ivona tace. Intră Chirii şi Inocenţiu.)
INOCENŢIU : Vă rog să mă scuzaţi, dar e o purtare urîtă. Mai întîi faceţi fata să se îndrăgostească de dumneavoastră şi după aceea o alungaţi ! Capricii princiare ! Aţi nenorocit-o ! Protestez !
[50]
PRINCIPELE : Cum ? Ce ? Ei, nu mai spune ! Protestezi ? Dumneata ? INOCENŢIU : Iertaţi-mă... eu mă străduiesc să protestez.
(Sub privirea ameninţătoare a Principelui se aşază.) PRINCIPELE : Uitaţi-vă la el. S-a aşezat peste propriul lui protest. CHIRIL : Şi stă pe el ca un cîine în coadă. Alei hop,
ia-ţi mândra şi întinde-o. PRINCIPELE: Stai, mai înainte să-mi înapoieze firul
de păr.
CHIRIL : Ce păr, Alteţă ? PRINCIPELE: Ivona, te rog să-mi înapoiezi firul de
păr. Vreau să mi-1 dea îndărăt! IZA : Filip, am destule alte fire, las-o... PRINCIPELE : Nu şi nu. Vreau să mi-1 dea îndărăt. Nu suport ideea că-1 are la ea. Dă-mi-1! *{11 ia.)* Gata, l-am luat! Şi dacă l-am luat ce-i ? Nu firul de păr 1-a luat, ci pe noi. Pe noi ne are în făptura ei! In-lăuntrul ei !... *(Către Iza.)* Acolo sîntem... Ne are în stâpînirea ei. Ieşiţi cu toţii. Vin şi eu numaidecît! Chirii !
(Ies toţi, afară de Chirii.)
Mai reţine-o încă la castel. N-o lăsa să plece. Spu-ne-le că, deocamdată, despărţirea noastră nu poate deveni publică. Mai lasă lucrurile aşa cum stat. CHIRIL : Am ştiut eu că dacă rămîne în picioare, are
să-şi atingă ţinta. Iar o iei de la capăt ? PRINCIPELE : Ba nu ! Tocmai că vreau să isprăvesc odată pentru totdeauna. Nu te speria. Voi fi nevoit s-o... *(Mimează gestul de a tăia beregata.)* CHIRIL : Cum ? Pe cine...
PRINCIPELE : Pe Ivona.
CHIRIL : Filip, te rog, te implor, ai înnebunit. Doar s-a terminat totul. Ai rupt-o cu ea, o trimitem acasă, dispare, n-are să mai fie.
[51]
PRINCIPELE : N-are să mai fie aici, dar are să fie în altă parte. Oriunde a fost o dată va fi mereu. Eu aici, ea acolo... Brrr ! Nu vreau, nu pot. Prefer s-o ucid, o dată pentru totdeauna ! CHIRIL : Parcă te vindecaseşi !
PRINCIPELE : Iţi dau cuvîntul că m-am vindecat, ţi-o jur. M-am îndrăgostit de Iza. M-am descotorosit de suferinţele acestei făpturi suferinde ! Dar ea ne ţine înlăuntrul ei şi pe mine şi pe Iza, ne are şi ne va lua cu ea, ştii în ce mod. în felul ei. Nu vreau, nu pot. Mai bine o omor. La ce-mi foloseşte s-o trimit îndărăt dacă ea ne are înlăuntrul ei ? Dacă pleacă, luîndu-ne cu ea ? Ştiu că nu se cuvine să fac un asemenea lucru, să ajung ucigaş. Sînt perfect lucid, crede-mă ! Şi ştiu ce spun ! Nu exagerez deloc şi nici nu m-am smintit! *(Uşor neliniştit.)* Recunoaşte şi tu că nu arăt a om smintit ! CHIRIL : Vrei s-o omori aşa de-adevăratelea ? *S-o* iei şi
s-o omori... pur şi simplu ? Păi as'a-i o crimă ! PRINCIPELE : E o ultimă ţioneală... o unică excentricitate, după care n-are să se mai întîmple nimic niciodată. Şi apoi ai să vezi şi tu. Totul are să se petreacă simplu, la rece, uşor. Doar în aparenţă e ceva cumplit, în fond nu-i decît o intervenţie chirurgicală. O operaţie şi nimic altceva. E atît de plăpîn-dă ! Ea singură pare că-ţi cere s-o omori. îmi făgă-duieşti să mă ajuţi ?
CHIRIL : La cîte nu te sileşte, neruşinata ! PRINCIPELE : Ne-am împotmolit şi trebuie să scăpăm. Iar pînă una, alta, nici un cuvînt despre logodna mea cu Iza. Nici un cuvînt nimănui. Pînă mîine ră-mîne totul cum a fost. Mîine am să găsesc mijlocul cel mai demn de a o lichida. Dar trebuie neapărat să mă ajuţi, pentru că eu singur... singur nu vreau, nu, nu, am nevoie de cineva care să mă ajute... singur n-am s-o fac.

ACTUL IV

Solă *în palat. In sunetul trîmbiţelor intră Regele, urmat de trei demnitari.*
REGELE *(distrat)* : Bine, bine, e în regulă. Aţi început să mă plictisiţi. Am alte treburi mai importante pe cap. Ce mai vreţi ?
CANCELARUL : Majestate, trebuie să hotărâţi care va fi ţinuta de rigoare pentru trimisul nostru extraordinar şi ministru plenipotenţiar în Franţa. Fracul sau uniforma militară ?
REGELE *(lugubru)* : în pielea goală. Să se ducă în pielea goală. *(Uimire printre demnitari.)* Vă cer scuze, domnilor, azi sînt cam distrat. Să se îmbrace cum pofteşte, dar pe banii lui.
DEMNITARII : Aceasta-i hotărîrea pe care ne aşteptam s-o rostească Majestatea-Voastră în marea sa înţelep-ciune.
MAREŞALUL : Majestate, în seara asta va avea loc un mare banchet dat cu prilejul logodnei ultrademocra-tice a principelui Filip cu domnişoara Ivona, descendenta celor mai de jos sfere ale societăţii noastre. Majestatea-Voastră doreşte să-şi exprime vreo preferinţă în legătură cu meniul ?

REGELE : Rahat. *(Uimire printre demnitari.)* Am vrut să zic vînat. Ce vă holbaţi aşa la mine ? Vînat, am zis vînat...
DEMNITARII : Aceasta-i hotărîrea pe care ne aşteptam s-o rostească Majestatea-Voastră, în marea sa înţelepciune.
ÎNALTUL JUDECĂTOR : Mai îngăduiţi-ne o clipă, Majestate... Vă supunem cererea de graţiere a bătrînului Văicăreală ca urmare a sentinţelor favorabile pronunţate de toate cele douăsprezece instanţe.
[53]
REGELE : Eu să-1 graţiez ? Niciodată. La moarte cu el.
DEMNITARII : Vai, Majestate !
REGELE : Am spus o dată, la moarte ! Ce vă holbaţi aşa la mine ? Eu sînt cel care deţine dreptul de graţiere, nu-i aşa ? Ei bine, uite că nu-1 graţiez ! Să crape ! La moarte cu acest ticălos, nu pentru că el ar fi un ticălos, ci pentru că eu... Hm. Hm. Ce spuneam ? Toţi sîntem nişte ticăloşi. Şi voi sînteţi. Şi nu vă mai holbaţi la mine. De azi încolo să nu vă mai prind că vă holbaţi la mine. Care mai de care se holbează !
DEMNITARII : Aceasta-i hotărîrea pe care ne aşteptam s-o rostească Majestatea-Voastră, în nesfîrşita sa înţelepciune.
REGELE : Acum gata, plecaţi, ştergeţi putina. Ajunge cu trăncăneala. Şi să nu vă prind că vă mai miraţi ! M-aţi auzit ? Să nu care cumva să vă miraţi ! Am fost prea bun ! De azi încolo vă arăt eu de ce sînt în stare ! Am să pun şaua pe voi.
(Demnitarii se înclină.)
Să nu vă mai ploconiţi în faţa mea ! Vă interzic. Care mai de care se înclină. Afară cu voi ! Ieşiţi afară !
(Demnitarii ies inspăimîntaţi. Regele se uită bănuitor în jur, apoi se ascunde îndărătul canapeluţei. Intră Şambelanul. Se uită bănuitor în jur şi parcă într-o doară şi la întîmplare, dar cu mînie, începe să mute mobilele din loc. Împinge un joto-liu, îndoaie colţul unui covor, răstoarnă cărţile pe etajeră, zvîrle sîmburi de prune pe podea etc. îl zăreşte pe Rege.)
ŞAMBELANUL : Oh !
REGELE : Hmm. Hmm !
ŞAMBELANUL : Majestatea-Sa !
REGELE : Eu mi-s. Da, eu. Dar tu ce-nvîrteşti pe aici ?
ŞAMBELANUL : Eu ? Nimic.
REGELE *(sumbru)* : Bineînţeles te miri că mă găseşti
[54]
aici. *(Iese din ascunzătoare.)* Bîntuie un fel de modă la noi, toată lumea n-ar face nimic altceva decît ar sta să se mire. M-am pitit şi eu aşa, pricepi ?...
Pîndesc.
ŞAMBELANUL : Majestatea-Voastră pîndeşte ? Pe cine ?
REGELE : Pe nimeni în mod special. O fac pentru plăcerea mea. *(Rîde.)* încăperea asta e vecină cu apartamentul în care stă Mălăiaţa. Şi Margareta trece pe aici, ba uneori şi stă în odaia asta. Sînt unele lucruri... mda, există anumite lucruri care pot fi văzute aici. Aş vrea să le văd. Să le văd cu ochii
mei.
ŞAMBELANUL : Ce să vedeţi ? REGELE : Pe Margareta. ŞAMBELANUL : Pe Majestatea-Sa Regina ?
REGELE : Taman cum spui : pe majestatea-sa Regina. S-o văd cum arată cînd n-o vede nimeni. Trăiesc cu ea de atîţia ani şi, de fapt, nu ştiu nimic despre ea. Are ceva pe conştiinţă. Hm-m... s-ar putea, poate că ea, poate că ea... Hm. De cîte nu-i ea în stare ! E în stare de orice. M-apucă ameţeala numai cît mă gîndesc. Şi dacă mă înşală ? Fără doar şi poate că mă înşală. Ori poate c-o fi altceva. Vreau să aflu tot, tot. Vreau să-i văd păcatele... ŞAMBELANUL : Dumnezeule mare ! Majestatea-Voastră
ascuns după o canapea !...
REGELE : Tacă-ţi clanţa, nătărăule. M-am pitit anume după canapea, să nu mă vadă nimeni. Ei şi! Se poate şi după canapea ! *(Rîde.)* Se poate. Dar tu ce cauţi pe aici ? De ce muţi din loc mobilele ? Ce rost are această hîrjoneală galantă cu obiecte aparţinînd naturii moarte ?
ŞAMBELANUL : Păi, numai aşa... REGELE : Numai aşa, zici ? Păi dacă e numai aşa, atunci
explică-te. Că şi eu tot, numai aşa... ŞAMBELANUL : Mă plimb prin palat şi încerc... REGELE : încerci ce ?
ŞAMBELANUL : Să le îngreuiez.
[55]
REGELE : Ce să îngreuiezi ?
ŞAMBELANUL : De pildă aşezatul. E mai greu să te aşezi pe fotoliu, cînd fotoliul stă aşa. *(Rîde.j* Rişti să te aşezi alături.
REGELE : Şi sîmburii de ce-i zvîrli pe podea ?
ŞAMBELANUL : Ca să fie mai greu de umblat.
REGELE *(sumbru)*: Mai greu de umblat. Va să zică te-ai săturat şi tu pînă peste cap de Mălăiaţă. Asta-i bine. Chiar foarte bine !

ŞAMBELANUL : Majestate, am un anumit rang social, sînt om de lume, nu pot să sufăr anumite lucruri. Dacă mai ţine tot aşa, Majestate, nici nu ştiu unde o să ajungem... s-a ivit un fel de impertinenţă, de aroganţă... un soi de dezmăţ...
REGELE : Aşa e. Aroganţa creşte. Dezmăţul aşijderea. Ha, ha, ha ! Mai ţii minte, frăţioare ? *(îi trage un ghiont.)*
ŞAMBELANUL: Nu vreau să-mi amintesc nimic. Refuz să-mi amintesc.
REGELE : Lasă, lasă, nu-i nimic. Aroganţa creşte, impertinenţa, tot aşa. Desigur. Şambelane, şi dacă în timp ce trece pe aici... mă năpustesc la ea. Mă năpustesc la ea şi o sperii. Ha, ha, ha. Cu ea nu-i greu. Cu ea e îngăduit. *(Rîde.)* E îngăduit orice! O sperai şi... să zicem, de pildă, c-o strîng de gît. O omor. Ni s-a mai întîmplat odată să omorîm amîndoi pe una, mmm ?
ŞAMBELANUL : Majestate, *fi donc!*
REGELE : Ţi-o spun eu. Cu ea se poate. Cu ea totul e îngăduit.
ŞAMBELANUL: Exclus, Majestate. Asta ne-ar mai lipsi ! Doamne, Dumnezeule. Şi aşa curtea geme de intrigi şi bîrfeli, iar Majestatea-Voastră se iveşte de după o canapea... Nu şi nu ! Niciodată a ne purta cu tact şi a respecta diverse imponderabile *de savoir vivre* n-au fost mai imperios necesare decît acum. Am, însă, o idee. *(Rîde.)* Mi-a dat ceva prin cap. *(Rîde.)*
[56]
REGELE : De ce rîzi ca un prost ?
ŞAMBELANUL : Pentru că ideea asta !... *(Rîde.)* Majes-tăţile-Voastre dau diseară un banchet, cu prilejul acestei logodne nefericite. Ce-ar fi să servim peşte, peşte cu oase multe, de pildă caras ? E sezonul ca-raşilor. Să servim caraşi cu smîntînă. *(Intră Valentin.)* Ieşi!
REGELE *(lugubru) :* Ieşi afară, carasule ! ŞAMBELANUL : Carasule ! *(Rîde.)* REGELE : Ziceai... caraşi ?
ŞAMBELANUL : Sire, vom servi caraşi la banchet. Nu ştiu dacă Majestatea-Voastră a băgat de seamă, dar cu cît e mai multă lume, cu atît ea se fîstîceşte mai tare... Ieri m-am uitat la ea, am măsurat-o cu privirea de sus... şi era cît pe ce să se înece cu un cartof, cu o bucată de cartof obişnuit. Majestate, cred c-ar trebui să-i dăm la masă caraşi, dar să procedăm repede şi de sus *(rîde).* E un peşte care se mănîncă greu... cu oase multe... Iţi poate rămîne uşor un os de peşte în gît, mai cu seamă la un banchet cu oaspeţi mulţi. REGELE : Şambelane, e puţin cam *(îl priveşte lung),* e
cam idioată chestia asta, cu caraşii... ŞAMBELANUL (jignit) : Ştiu că-i o prostie. De n-ar fi
o prostie, n-aş pomeni de ea.
REGELE *(înspăimîntat)* : Şambelane, dar dacă se întâmplă într-adevăr... dacă ea... Ea e în stare să se sufoce de-a binelea...
ŞAMBELANUL *(de sus)* : Credeţi asta, Majestate ? Doar e o prostie... Şi chiar dacă prin cine ştie ce întîm-plare ciudată s-ar întîmpla într-adevăr... ce-am putea avea noi comun... cu o prostie atît de gogonată ? REGELE : Aşa e, dar vezi că tocmai despre prostia asta
vorbim noi doi acum.
ŞAMBELANUL : Păi, vorbim şi noi, aşa cum se obişnuieşte, de una, de alta ! *(Îşi priveşte unghiile.)*
REGELE : De una, de alta, spui ? Ha ! Prea bine. Dacă o iei repede şi de sus, poţi să-i faci orice, orice pros-
[57]
tie, oricît de prostească, fie şi una pînă într-atît de idioată, încît nimeni n-ar îndrăzni s-o osîndească. Caraşi, spui ? De ce nu crapi, şambelane, te întreb eu, de ce nu crapi ?
ŞAMBELANUL : Caraşi, numai caraşi.
REGELE : De ce nu crapi ? Sau ţipari ? De ce nu ? De ce ? De ce ? La urma urmei, pot fi şi caraşi. Hm. *(Se sperie.)* Repede şi de sus, zici ?
ŞAMBELANUL : Întocmai. Majestatea-Voastră cu întreaga sa majestate.
REGELE : Da, da, eu cu întreaga mea majestate. Trebuie să fie multă lumină, mulţi oaspeţi, multe toalete... Strălucire, splendoare, fast. Dacă te răsteşti la ea chiar de la început, tare şi de sus, se îneacă... E sigur. Se îneacă, se sufocă, şi moare. Şi nimeni nu va bănui nimic, pentru că prea a fost din cale-afară de idiot. De sus, cu toa<tă majestatea Majestă-ţii, în plină strălucire. îi facem de petrecanie... de aici... de sus... Hm... Hai, iute. Să ne ascundem. Vine regina.
ŞAMBELANUL : Dar...
REGELE : Să ne ascundem, îţi spun. Vreau s-o văd pe Regină.
(Se ascund amîndoi după canapea. Intră Regina, priveşte In jur. Ţine In mînă un mic flacon.)
REGELE *(aparte)* : Asta ce-o mai fi ? *(Îşi iţeşte capul de după canapea.)* ŞAMBELANUL : Ssst.
(Regina face ciţiva paşi spre camera Ivo-nei. Se opreşte, scoate din sin un caiet micuţ, oftează, îşi acoperă faţa cu palmele.)
REGELE *(aparte)* : Ce-o fi cu această condică de plîn-
geri ? ŞAMBELANUL : Ssst...

[58]
REGINA *(citeşte) :* Sînt singură. *(Repetă.)* Da, sînt solitară... sînt singură, sînt solitară. *(Citeşte.)* Nimeni nu-mi cunoaşte taina amară. Nimeni n-o cunoaşte. Vai mie ! *(Citeşte)*
Ţie caiet al meu şi confident Visele mele, oarbe fantezii Şi gindurile toate, fermecată, Le-ncredinţez în taină să le ţii, Ca nimeni să le afle vreodată!
(Vorbeşte.) Ca nimeni să le afle vreodată... Nimeni să nu le afle ! Oh! *(îşi acoperă faţa cu mîinile.)* E cumplit, cumplit. Ah ! Moartea... să mor *(duce flaconul la gură).* Otravă... Otravă ! REGELE *(aparte) :* Otravă ? REGINA *(cu o schimă de durere) :* Nimeni să nu le afle... (Face un *semn de neputinţă cu mîna.)* Să citesc mai departe. Fie ca lectura să mă-mbie la acea faptă cumplită ! *(Citeşte.)*
Purtînd coroana numai pentru voi, Oameni de rînd, eu stau acum pe tron, Nu ştiţi ce foc mă mistuie mereu, Mă socotiţi prea mindră să mă-ndoi, Un monstru înţelept atunci *cînd eu, Aş vrea să fiu un suplu fir de om... (Vorbeşte.)*
Un suplu fir să fiu, oh ! Şi eu am scris asta, eu le-am scris. Sînt versurile mele ! Ale mele ! Ah, s-o omor, s-o ucid ! *(Citeşte.)*
Aş urea *să fiu alun mult mlădios Să mă aplec ca firul de călin, Ca trestia pe ape să ma-nclin, Să ma-nfior sub vîntul* drăgăstos, La adierea *primăverii-n zbor Suavă să mă legăn. Nu mă vreau* Decit, mlădie, să *mă-nclin uşor!*
[59]
Ah, mlădie să mă-nclin uşor, înfiorată de mîngîieri. Doamne, Dumnezeule ! Să-1 ard, să-1 distrug. Mălin, călin, mă-nclin... E groaznic. Eu am scris asta. Sînt versurile mele, ale mele, şi orice s-ar întâmpla trebuie să rămînă ale mele ! Abia acum înţeleg totul ! Ce monstruozitate ! Va să zică Ignaţiu... le-a citit. Abia acuma văd că există o asemănare... o asemănare cu ea... cu Ivona, cînd se mişcă ori vorbeşte, molîie cum e. O, ea este o ruşinoasă aluzie la poezia mea. Trădătoarea, iscoada... ea m-a trădat! Sînt eu, eu, eu ! îmi seamănă ! Ea mi-a smuls tainele şi a dat totul pe faţă ! Oricine o priveşte îşi dă seama numaidecît de asemănare cu Regina Margareta. Oricine o priveşte mă vede pe mine aşa cum sînt eu cu adevărat, de parcă mi-ar citi versurile. Ajunge ! Trebuie să piară ! Iar tu, Margareta, tu trebuie s-o faci să piară de pe faţa pămîntului. Nu te codi, flacon ucigaş ! Ea nu are ce căuta pe lumea asta, e timpul să dispară, căci, altminteri, oricine poate sa descopere asemănarea odioasă dintre noi. Nu vreau să fiu victima batjocurii, şicanelor, ridicolului, agresivităţii oamenilor din pricina acestei turnătoare. Trebuie să piară ! E de ajuns să intru încetişor la ea în odaie, să torn cîteva picături din flaconaş, în doctoria ei. Cine are să ştie ? Nimeni ! N-are să afle nimeni ! E atît de bolnăvicioasă, încît vor crede câ a murit aşa, de la sine... cine să ghicească că am fost eu ? Sînt doar Regina. (Dă să *plece.)* Nu, nu pot ! Nu mă pot duce aşa cum sînt. Sînt aceeaşi ca de obicei. Eu, Margareta cea obişnuită, s-o otrăvesc ? Nu pot. Trebuie să mă preschimb în alta ! Măcar să-mi ciufulesc părul! Aşa, cu părul vîlvoi... Ba nu, nu-i bine aşa, e prea ostentativ. Să mă mulţu-mesc doar cu atît cît să-.mi schimb înfăţişarea. Acum da... Acum e mai bine.
REGELE *(aparte)* : Psst.
REGINA : Să mă duc aşa, cu părul vîlvoi ? Asta ar putea să te trădeze, Margareto ! Dacă te vede cineva
[60]
cu părul astfel ciufulit ? încetează ! Nu mai vorbi de una singură, Margareta ! Probabil că şi ea vorbeşte singură, taci, s-ar putea să te trădezi. *(Se priveşte în oglindă).* Ah, cum m-a surprins această oglindă ! Din trăsăturile chipului meu trebuie să compun urîţenia în deplinătatea ei, abia după aceea am să mă pot duce. Nu mai vorbi de una singură. Dacă te aude careva ! Nu pot. Nu mă pot opri să nu vorbesc singură. Oare toţi ucigaşii vorbesc astfel, cu ei înşişi, înainte de a săvîrşi crima ? Ce-o fi neobişnuit în încăperea asta... neobişnuit... ciudat ? *(Priveşte în jur.)* O dezordine ciudat de virulentă. Strîmbă-te, Margaret-o, schimonoseşte-ţi trăsăturile feţei! Aşa, acum e bine ! Să mergem dar ! Tu cu mine şi eu cu tine! Să mergem ! Cum adică... tu cu mine... eu cu tine... ? Doar mă duc singură. Hai, cu obrazul schimonosit, vino! Aminteşte-ţi toate versurile pe care le-ai scris şi du-te! Aminteşte-ţi toate visele tale, şi du-te. Aminteşte-ţi de alunul multrnlădios, de mălin, de călin şi du-te. Mă duc, iată mă duc ! O nu, nu pot. E curată nebunie. O clipă doar, să mai încerc ceva... să rnă mînjesc *(se mînjeşte cu cerneală pe obraz),* aşa, acum are să-mi fie mai uşor. Acum sînt alta. Ba nu, stai. Asta te-ar putea trăda ! Haidem. Să mergem. S-o ucidem pe iscoadă, pe turnătoare. Nu pot! Să mai citesc puţin. *(Scoate iar caietul cu poezii.)* Cititul mă va stîrni, îmi va spori pofta de a ucide.
REGELE *(ieşind din ascunzătoare) :* Hei, Margareta !
REGINA : Ignaţiu !
REGELE : Te-am prins. Arată-mi-1. *(încearcă să-i smulgă din mină caietul cu versuri.)* REGINA : Lasă-mă ! REGELE : Dă-mi-1! Dă-1 încoace! Ucigaşa ! Arată-mi-1. Ard de dorinţa să-ţi văd păcatele ! Arată-mi caietul şi vom începe iar luna noastră de miere ! Arată-mi caietul, otrăvitoareo !
[61]
(Regina leşină.)
ŞAMBELANUL : Apă. A leşinat!
REGELE : Ai văzut cum stau lucrurile ? Visează că-i suavă şi mlădie şi de aia vrea s-o omoare pe Mă-lăiaţă. De

fapt, n-are nici o importanţă. Am omo-rît-o eu dinainte.
REGINA : Ai omorît-o ? Pe cine ai omorît ?
REGELE : Am înecat-o. împreună cu şambelanul am înecat-o.
ŞAMBELANUL : Apă. Uitaţi aici apă !
REGINA : Ai înecat-o ? Ai înecat-o pe Ivona ?
REGELE : Proasto ! Nu pe Ivona, dar tot aia e. Nu pe Ivona, pe alta. Demult de tot. Acuma ai aflat ce zace-n mine. Faţă de păcatele mele ce importanţă au sărmanele tale versuri neroade ? Am omorît-o pe cealaltă şi acum am s-o omor pe Mălăiaţă.
REGINA : Ai s-o omori pe Mălăiaţă ?...
REGELE : Da, acum i-a venit rîndul şi ei. Dacă izbutesc o omor şi pe ea. De ce nu ? întotdeauna cineva undeva îl omoară pe altcineva. Aşa e mereu, de cînd lumea... Dacă nu pe unul, atunci pe altul, ori pe alta, ori pe altcineva, aşa mereu, cu tărie şi de sus, cu tupeu, cu îndrăzneală ! **Intîi** o intimidezi şi pe urmă vine restul! *(Către Şambelan.)* Dă-mi apă. *(Bea.)* Sînt bătrîn... îmbătrînesc...
REGINA : Nu se poate, Ignaţiu, nu te las, n-am să te las !
REGELE : Ba ai să mă laşi, bătrîno ! ai să mă laşi. Ai să mă laşi pentru că şi tu ţi-o îngădui ţie niţeluş şi ai să mi-o îngădui şi mie...
(Intră Ivona. *Zărindu-i vrea să se retragă, dar nu poate. Străbate odaia şi se duce în camera ei. De aici încolo dialogul se poartă cu jumătate de glas.)*
REGINA : Ignaţiu, nu sînt de acord, nu vreau, nu-ţi
dau voie, Ignaţiu ! ŞAMBELANUL : Pentru Dumnezeu, vorbiţi mai încet.

REGELE : Taci din gură, proasto ! O s-o facem totuşi. Crezi c-am s-o fac aşa ca tine, de jos... Ei bine, nu ! De sus, de sus am s-o omor, cu eleganţă, cu majestate... şi atît de prosteşte încît n-o să bănuiască nimeni. Ha ! ha ! ha ! Află, Margareto, că o crimă trebuie făcută de sus, nu de jos ! Du-te de te spală, arăţi ca o nebună. Iar după aceea ocupă-te de banchetul pe care-1 dăm în seara asta. E timpul ! Ca *hors d'oeuvre* pui să ne servească nişte cară şi. Mi-e poftă de caraşi, îmi lasă gura apă după nişte caraşi cu smîntînă. E un peşte excelent.
REGINA: Caraşi ? Ai spus caraşi ? *(Către Şambelan, veselă.)* A înnebunit. Mulţumescu-ţi Ţie Doamne, va
înnebunit. REGELE : Taci! N-am înnebunit. Porunceşte să ne dea
caraşi.
ŞAMBELANUL : Mărită Doamnă, caraşii preparaţi cu smîntînă se potrivesc de minune pentru *hors d'oeuvre.* Nu văd nici un motiv pentru care nu s-ar servi
caraşi.
REGINA : Nici nu mă gândesc. Nu vreau caraşi la masă. Ignaţiu, nu mă face să-mi ies din minţi... De ce caraşi, de unde şi pînă unde caraşi ? Nu vreau să servesc caraşi şi de ce taman caraşi ? Nu servesc
caraşi!
REGELE : Poftim, acum şi-a găsit să facă pe ambiţioasa. *(Către Şambelan.)* Dă-mi coroana. Ce înseamnă
asta ?
(Şambelanul îi întinde coroana.)
REGINA *(înspăimîntată) :* Ignaţiu, scoate-o de pe cap. Ce te-a apucat, Ignaţiu, spune-mi de ce, Ignaţiu, de ce?
REGELE : Ascultă-mă, Margareto ! Dacă-ţi cer să serveşti caraşi, dă poruncă la bucătărie să gătească nişte caraşi ! Şi nu te mai lua la harţă cu noi. Că altminteri te şi pocnesc... dacă vreau eu aşa, te lovesc, păcate am berechet, sînt plin de păcate, femeie,... aşa că pot să-mi permit orice. Mă auzi, femeie, teme-te de mine ! Sînt un păcătos, sînt regele
[62]
[63]
păcătoşilor, bagă bine de seamă, sînt regele prostiei, al păcatelor, al violurilor, al gemetelor de durere !
REGINA *(îngrozită):* Ignaţiu !
REGELE *(liniştindu-se)* : Ei, hai, lasă, pune să ne pregătească nişte caraşi. Şi invită-i pe cei mai de seamă demnitari, cei mai aroganţi, pe maeştrii intimidării, în stare să facă pe oricine să îngheţe de spaimă. *(In şoaptă.)* Margareta, ajunge cu spaimele, cu ruşinea, cu emoţiile, rnă înţelegi ! **M-am** săturat de poeziile tale. Să isprăvim cu mlădierile, ou visările, cu mălinul şi călinul. Nu mai eşti un ghiocel, eşti o doamnă, eşti Regină. Nu se cuvine ca tu să te înclini, alţii să se încline în faţa ta. Şi spală-te pe obraz, că arăţi ca baba-cloanţa. Hai, bătrînico, pune-ţi rochia de damasc şi arată-ne de ce eşti în stare. Adună-ţi toată eleganţa, distincţia, graţia, tactul, manierele alese — că doar de asta te ţin — şi spune-leşi fandositelor alea ale tale să se dichisească. Iar acum, du-te ! Presupun c-ai priceput! Du-te şi să ai grijă ca petrecerea să fie cit mai fastuoasă, cu doamne în toalete strălucitoare, nu mînjite ca tine. Pofteşte oaspeţii, pune să aştearnă mesele, iar restul lasă-1 pe seama mea, de rest mă ocup singur ! Ţine minte, de sus şi cu majestate. Hai du-te odată, bucătăreaso !

(Regina, care, cit fuseseră rostite ultimele replici, işi acoperise jaţa cu palmele, iese.)
ŞAMBELANUL *(îi trage un cot) :* Doriţi ceva, Majestate ?
REGELE *(cu glas sumbru)* : Inclină-te în faţa mea. Simt nevoia să mi te înclini.
ŞAMBELANUL *(trăgînd* **cu** *urechea) :* Vine cineva.
REGELE *(oftînd) :* Atunci să ne ascundem. *(Se ascund amindoi după canapea. Intră pe furiş Principele cu un cuţit în mină, urmat de Chirii care duce un coş.)*
PRINCIPELE : Unde s-a **dus ?**
[64]
CHIRIL *(uitîndu-se prin uşa care dă spre interiorul palatului)* : Ssst. E aici. PRINCIPELE : Ce face ? CHIRIL : Prinde muşte. PRINCIPELE : Prinde muşte ? CHIRIL : Cască.
PRINCIPELE *(strîngînd cuţitul) :* Să facem încercarea unu, doi, trei !... Stai la pîndă să nu vină cineva şi ţine coşul pregătit...
(Chirii deschide capacul coşului. Principele se furişează spre uşă.)
REGELE *(aparte către Şambelan) :* Va să zică şi Filip... ŞAMBELANUL : Ssst. CHIRIL *(care-l pindeşte* pe *Principe)* : Filip, opreşte.
Nu se poate. Stai ori ţip ! PRINCIPELE : Te lasă nervii ?
CHIRIL : Ascultă, e cu neputinţă. Tu, cu un cuţit în mînă, strecurîndu-te în odaie la prăpădita asta. ***(Izbucneşte*** *în rîs.)* Nu, zău, crede-mă, nu se poate ! E cu neputinţă. Să ucizi, s-o ucizi pe una ca ea. Şi eu cu coşul, cu coşul ăsta ! PRINCIPELE : Isprăveşte ! *(Pune* jos *cuţitul.)* Coşul e indispensabil din punct de vedere tehnic. CHIRIL : Nu-ţi dai seama cum arăţi! Nu te vezi! PRINCIPELE : Isprăveşte ! CHIRIL *(se uită pe furiş în odaia alăturată) :* Doarme.
Cred c-a adormit.
PRINCIPELE : Eşti sigur c-a adormit ?
CHIRIL : Ssst ! Da, parcă se leagănă în somn, în fotoliu.
PRINCIPELE *(se uită) :* Acum ori niciodată ! Nici n-o să sufere... încearcă tu !
CHIRIL : Eu ?
PRINCIPELE : Pentru tine e mai uşor. Eşti un străin, vă aflaţi pe picior de egalitate. Nu eşti obiectul ei, nu te iubeşte. Chirii, fă-o pentru mine! O clipă doar şi ai isprăvit. E ca o mică operaţie, o simplă
[65]
incizie, n-are să simtă. Nici n-o să ştie. Spune-ţi în gînd că în clipa în care ai s-o faci, ea nici n-o să mai fie, totul se va săvîrşi în afara ei... E cît se poate de uşor ! E o acţiune de-a noastră, unilaterală, pe ea n-o priveşte, pe ea n-o priveşte în nici un fel.
CHIRIL : Cu cît e mai uşor, cu atît e mai greu. Ia cuţitul în mînă.
PRINCIPELE : Nu, nu, nu !
CHIRIL : Nu ?
PRINCIPELE : Parc-ai tăia un pui de găină.
CHIRIL : Vezi ? La început s-ar părea că se poate, iar după aia nu se mai poate ! De ce oare ? Poate fiindcă e prea slabă, prea bolnăvicioasă. Dac-ar fi o muiere grasă şi voinică, roşie la obraz ! ...Dar e palidă, lividă... Cu una palidă nu se poate.
PRINCIPELE : Cineva se uită la noi.
CHIRIL : Eu mă uit.
PRINCIPELE : Ba nu, e cineva care ne vede.
CHIRIL : Eu te văd.
PRINCIPELE : Eu mă uit la tine, tu te uiţi la mine. Pleacă. Mai bine o fac singur. E o operaţie oribilă, dar nu-i altceva decît o operaţie. Prefer să fiu oribil o clipă decît toată viaţa. Stai după uşă. Am s-o fac singur.
(Chirii pleacă.)
Singur. Pentru ea va fi o izbăvire, sfîrşitul tuturor suferinţelor... şi pentru mine la fel. Este o operaţie raţională, perfect raţională. Hm. *(Prh'eşte în jurul lui, ia cuţitul, îl pune la loc.)* Chirii !
REGELE *(aparte, foarte agitat)* : Oh, nătărăul !
CHIRIL : Ce s-a întîmplat ? *(Se întoarce.)*
PRINCIPELE : Singur e şi mai rău. Cînd eşti singur, te dilaţi, creşti, te umfli... pînă la nişte dimensiuni... *(Trage cu urechea.)* Ce se aude ?
CHIRIL : Ea răsuflă.
[66]
(Ascultţi amîndoi.)
PRINCIPELE : Răsuflă. *(Se uită prin uşă înăuntru în odaie.)* Răsuflă... Cum trăieşte în ea însăşi, cufundată pînă la urechi în sine, închisă în sine... Din asta n-are să iasă nimic... *(Ia cuţitul.)* Să-1 înfigi într-un trup omenesc.

Greu, groaznic de greu! E teribil de uşor şi tocmai în uşurinţa asta există o groaznică dificultate.
IZA *(intră şi vede cuţitul) :* Ce faci ? Vrei s-o omori ?
PRINCIPELE ŞI CHIRIL : Ssst.
IZA : Vrei să ajungi ucigaş ?
PRINCIPELE : Taci şi nu te amesteca! Sînt pe cale să-mi rezolv nişte probleme particulare. După ce am să le rezolv, vin. Pleacă !
IZA (către *Chirii)*: Şi dumneata ? li ajuţi ?
CHIRIL: S-o lăsăm baltă, Filip, şi să mergem. E o prostie.
REGELE *(aparte) :* Auzi colo, o prostie! Fir-ar el să fie de netot ! IZA : Haidem de aici.
PRINCIPELE *(privind prin uşă) :* Doarme. IZA : Şi ce-i dacă doarme ? Las-o să doarmă. Ce-ţi pasă ţie ? Şi eu am să dorm... la noapte. PRINCIPELE : Linişte. A oftat!
IZA : Şi eu am să oftez la noapte, în noaptea asta... Nu te mai ocupa de ea, Filip. Sînt aici lîngă tine, Filip ! N-o mai iscodi cu privirile, n-o mai ucide... Hai să plecăm.
PRINCIPELE : Visează. Ce-o fi visînd... ? IZA : Las-o să viseze cît o pofti ! Am să-ţi povestesc ce-am visat eu. Te-am visat pe tine. Hai să plecăm. PRINCIPELE : Ne visează pe noi. Sînt sigur că ne visează pe noi. Pe mine, pe tine. Sîntem înlăuntrul ei. IZA : Unde ? înlăuntrul ei ?
PRINCIPELE : Da, înlâuntrul ei. N-auzi ce dureros doarme ? Cum răsuflă de greu ? Cum se mai zbuciumă în ea însăşi, cum ne-am împotmolit amîndoi în ea, şi cum face din noi ce pofteşte ? Aş fi
[67]
curios să aflu ce face cu noi, cum se distrează pe seama noastră...
IZA : Iar o iei razna. Cînd ai să fii iar rezonabil ?
PRINCIPELE *(în şoaptă)* : Nu pot să fiu rezonabil atunci cînd lîngă mine e cineva nerezonabil. Să zicem că sînt rezonabil, că tu de asemenea eşti rezonabilă, dar ce folos dacă altcineva, care este nerezonabil, cîntă dintr-un fluier micuţ, uite atîtica doar, chiar în marginea raţiunii noastre, iar noi jucăm după cum ne cîntă, hop şi-aşa, hop şi-aşa.
IZA : Filip, după tot ce s-a petrecut între noi noaptea trecută ?
PRINCIPELE *(ascultă)* : Sforăie.
IZA : Ce zici ?
PRINCIPELE : Sforăie.
IZA : Ei nu, asta întrece orice măsură.
REGELE *(aparte)* : întrece orice măsură ! N-are nimic, dă-i înainte ! N-are decît să întreacă toate măsurile.
PRINCIPELE *(răspunzîndu-i fără să-şi dea seama)*: Nu pot să întrec măsura. Ce-o fi asta ? Cine a vorbit ? Ce se petrece în această încăpere ? Uitaţi-vă ce caraghios sînt aşezate mobilele. *(Izbeşte cu piciorul într-un fotoliu.)*
REGELE : Caraghios, ha, ha, ha !
ŞAMBELANUL : Ssst !
CHIRIL : Ori o omorîm, ori plecăm ! Nu pot să stau aşa o veşnicie, cu coşul pe braţ. Plec, fug. O şterg din palat. Nu pot să mai stau aici de caraulă, nu pot.
PRINCIPELE : Să întrec măsura. Trebuie să întrec măsura !
REGELE : Nu te lăsa !
IZA : Sărută-mă ! *(Către Chirii.)* Spune-i să mă sărute.
PRINCIPELE : *(trăgind cu urechea):* înghite în sec.
IZA : Ajunge ! Plec.
CHIRIL : Sărutaţi-o, Alteţă ! *(Către Iza.)* La naiba, fă ceva să te sărute.
REGELE *(aparte)* : Sărut-o odată ! Ce mai stai !
ŞAMBELANUL : Ssst!
[68]
IZA : Să cerşesc o sărutare ? Asta nu ! Doar n-o să stau ore întregi lîngă acest coş şi acest cuţit, la uşa ne-pricopsitei ăleia. M-am săturat. Plec pentru totdeauna. E prea mult !
PRINCIPELE : Nu mă părăsi, Iza ! Uite că te sărut. Aşteaptă !
IZA *(respingîndu-l):* Nu vreau. Lasă-mă ! Nu vreau să mă săruţi la comandă. Nu vreau să mă săruţi nici după uşă, cu acest cuţit şi acest coş lîngă noi. N-am nevoie de sărutări. Lasă-mă !
REGELE *(tot de după canapea):* Zi-i înainte, nu te lăsa.
Zi-i înainte.
PRINCIPELE : Să ne păstrăm sîngele rece. Fără sînge rece ne loveşte damblaua pe toţi. Şi umblaţi mai încet, s-ar putea să se trezească.. Aşteaptă, Iza, să lăsăm prostiile, nu vreau să te pierd. Nu te lăsa şi tu contaminată de atmosfera asta neraţională. Ştiu şi eu că un sărut în asemenea împrejurări nu are nici o noimă, să ne sărutăm totuşi, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic... Pentru Dumnezeu, măcar să ne prefacem că sîntem rezonabili, altminteri nu scăpăm din încurcătura asta niciodată. Nu văd altă ieşire, sărutul ne va duce îndărăt la o

stare normală, ne va îngădui să scăpăm de acest blestem. *(O îmbrăţişează.)* Te iubesc. Spune-mi şi tu că mă iubeşti.
Mă iubeşti!
IZA : N-am s-o spun pentru nimic în lume ! Dă-mi drumul. Lasă-mă !
PRINCIPELE : Eu o iubesc ! Ea mă iubeşte.
(Ivona se iveşte în prag, se freacă la ochi. Regele, din cale-afară de agitat, înalţă capul din ascunzătoare, Şambelanul încearcă să-l oprească.)
REGELE : Dă-i înainte ! Nu te lăsa !
IZA : Filip !
PRINCIPELE *(îndîryit cu înflăcărare)* : Te iubesc !
CHIRIL : Filip, uite-o că s-a trezit.
[69]
REGELE *(cu glas tare)* : Zi-i înainte, Filip. Zi-i inainte, nu te lăsa. Să înveţe minte ! Dă-i, trage-i ! Omoar-o ! Trage în Mălăiaţă.
ŞAMBELANUL : Ţineţi-1 pe Majestatea-Sa Regală.
IZA : Să fugim !
REGELE *(cu glas tare)* : Mai ţine-ţi gura. Ia, scoteţi-mă de aici. *(Se ridică.)* Of, am înţepenit de tot. Mă dor toate mădularele. *(Către Principe.)* Hai, dă-i, trage-i, pe ea ! Adunătură de nevolnici. Acum ori niciodată. S-o dăm gata. S-o ucidem. Nu te lăsa, Filip, zi-i înainte. Şambelane, să ieşim de aici. Trage în Mălăiaţă.
(Intră Regina îmbrăcată ca de bal. *Vale-*
ţii aduc mesele încărcate ca pentru ospăţ.
Iluminaţie. Sosesc invitaţii.)
Opriţi, opriţi! Au uitat de caraşi. De sus, de sus, nu de jos. De sus, cu majestatea. O speriem şi după aia pac !... şi s-a zis cu ea. Dă-i înainte, Margareto. *(Către oaspeţi.)* Poftiţi, poftiţi, bine aţi venit. Filip aranjează-ţi cravata şi netezeşte-ţi părul... de sus, de sus, fiule ! Dă-i, trage-i. *(Către Şambelan.)* Dă-mi coroana.
PRINCIPELE : Ce se petrece aici ?
ŞAMBELANUL : Nimic, ce să fie, ne pregătim de banchet.
REGELE *(către invitaţi)* : Poftiţi, poftiţi, vă rog, ne pare bine că aţi venit.
OASPEŢII *(se înclină)* : Aaaa, Majestate !
REGINA : Poftiţi, poftiţi, vă rog.
OASPEŢII *(se înclină)* : Aaaa, Majestate !
REGELE *(către invitaţi):* Daţi-i înainte, nu vă lăsaţi. De sus, domnilor, de sus ! Şambelane, ai grijă să i se indice fiecăruia locul după rangul său, cei de sus să-şi înfigă colţii în cei de jos, cei de jos să-şi înfigă colţii în cei de sus, mai bine zis cei de sus să dobîndească de la cei de jos mîndria cuvenită, iar cei de jos să dobîndească de la cei de sus îndem-
[70]

nul şi rîvna necesară unor eforturi sporite într-o nobilă emulaţie. Iar pe viitoarea mea noră, aşezaţi-o în faţa noastră, pentru că în cinstea ei oferim acest gurden-party.
OASPEŢII *(se înclină)* : Aaaa !
REGINA : Oricare ar fi însă locul ce-1 ocupă după rangul lor, toţi oaspeţii noştri să se desfete, înflorind sub soarele oblăduirii noastre. Fie ca doamnele să-şi arate graţia, iar domnii să se dovedească vrednici de purtarea doamnelor. Prieteni, purtaţi-vă cu eleganţă, cu distincţie, cu rafinament şi strălucire. REGELE : Chiar aşa, chiar aşa ! Trageţi-i... am vrut să
zic, poftiţi la masă ! INVITAŢII *(se înclină în timp ce Regele şi Regina se*
aşază) : Aaaa !
ŞAMBELANUL *(către Ivona):* Binevoiţi şi luaţi loc. *(Ivona nu se clinteşte, glacială.)* Vă rog, binevoiţi să vă aşezaţi *(o* aşază pe *Ivona),* iar aici Principele, vă rog aici excelenţa-voastră, aici eminenţa-voastră, aici preastimată doamnă contesă, iar aici ilustrul, incomparabilul şi venerabilul nostru. *(Făcînd mii de te-meneli aduce la masă pe un moşulică.)* Aşa.
(Toţi se aşază.)
REGELE : După cum v-am îneunoştinţat, această petrecere modestă, dar elegantă, o dăm spre oroarea, am vrut să zic în onoarea viitoarei noastre nurori, căreia am hotărît să-i acordăm, cu acelaşi prilej, titlul de Principesă a Burgundiei *in partibus injidelium.* Aşadar, ea este eroina acestui ospăţ. Priviţi ce plăcut
zîmbeşte.
OASPEŢII : Aaaa. *(Aplauze discrete.)*
REGELE *(se serveşte) :* Cam prea mulie oase, fir-ar să fie, dar în schimb e delicios, adică savuros. Am vrut să zic peştele. A fost gătit cu adevărată artă. *(Îşi*
umple *jarjuria.)*
REGINA *(se serveşte) :* Puţin cam tare, dar plin de distincţie, mai ales cu sosul ăsta. Iar distincţia, trebuie s-o

mărturisesc, îmi place cu mult mai mult decît
[71]
ceea ce în mod obişnuit este definit sub numele ruşinos de poezie. Poate că sînt o fire prea puţin sentimentală, dar *(cu emjază)* detest tot ce aduce oricît de vag cu mălinul ori călinul. Prefer doamnele mai vîrstnice, doamnele în adevăratul înţeles al cuvîn-tului.
OASPEŢII : Aaaa !
ŞAMBELANUL *(se serveşte)* : Peştele acesta ar putea fi calificat drept modest, dar în realitate, în esenţa lui, este extraordinar, neînchipuit şi inimaginabil de aristocratic. E de ajuns să subliniem că nu are oase obişnuite, ci oase de peşte. Iar sosul este grozav, divin. Parc-ar fi smîntînă, dar cu mult mai bun de-cît smîntînă. Ce gust, ce aromă: picant, excitant, spiritual, paradoxal. Nu mă îndoiesc că acest peşte va fi apreciat cum se cuvine de onoraţii noştri oaspeţi, cei mai aleşi oaspeţi pe care am avut prilejul să-i întîlncsc vreodată în jurul acestei mese.
OASPEŢII : Aaaa !
REGELE *(către Ivona)* : Nu-ţi place ? *(Ameninţător.)* Vrei să spui că nu-ţi place ?
ŞAMBELANUL *(glacial) :* Suferiţi de lipsă de poftă de mîncare ?
OASPEŢII *(mîhniţi)* : Oooo !
(Ivona începe să mănînce.)
REGELE *(sumbru către Ivona)* : Doar atît că trebuie să mănînci cu multă băgare de seamă, ca să nu te îneci. Omul e oricînd expus la nenorociri. Să zicem, de pildă, un caras, parcă n-ar fi mare lucru, şi cînd colo...
ŞAMBELANUL *(către Ivona)* : Majestatea-Sa a binevoit să vă atragă atenţia că peştele trebuie mîncat cu mare băgare de seamă, căci se poate întîmpla să te îneci cu un os. *(Aspru.)* E primejdios. E un peşte dificil.
REGELE *(ameninţător)* : Am spus că e primejdios.
OASPEŢII *(miraţi)* : Aaaah !
[72]
(Se opresc din mîncat, se /ace linişte.) REGINA *(cu distincţie): Eh, bien, Yvonne, vous ne man-*
gez pas, ma chere ? ŞAMBELANUL *(punîndu-şi monoclu) :* Dispreţuiţi cara-
şii serviţi la masa Majestăţii-Sale ? REGELE *(ameninţător) ;* Se poate una ca asta ? *(Ivona începe să mănînce, numai ea singură. Regele se scoală de la locul lui şi o aţinteşte ameninţător cu degetul.)*
S-a înecat! S-a înecat cu un os de peşte ! I s-a oprit un os de peşte în gît. Uite-o, se înăbuşă ! *(Ivona se înăbuşă.)*
REGINA *(speriată):* Salvaţi-o !
OASPEŢII *(sar speriaţi de la locurile lor)* : Repede, repede, aduceţi apă. Trageţi-i un pumn în spate !
REGINA *(îngrozită) :* Salvaţi-o !
OASPEŢII : Vai, nefericita ! Ce accident îngrozitor. O adevărată nenorocire. A murit. Să ne retragem, să nu deranjăm.
(Pleacă toţi, *lăsînd cadavrul la vedere.)*
PRINCIPELE : A murit ?
ŞAMBELANUL : S-a înecat cu un os de peşte. \ PRINCIPELE : Aşa va să zică, cu un os de peşte ! Da, şi mie mi se pare că a murit de-a bimelea.
(Linişte.J
REGINA *(nervoasă, puţin ruşinată) :* Ignaţiu, trebuie să ne gîndim la doliu. Iar tu n-ai un costum negru. Te-ai îngrăşat, costumele vechi nu te mai încap.
REGELE: N-am un costum negru, zici ? Dacă vreau,
îmi fac.
REGINA : Desigur, dar trebuie să trimitem după croitor.
[73]
REGELE *(uimit)* : După croitor ? A, da, fireşte *(se freacă la ochi)* după Solomon, confecţii pentru bărbaţi. *(Se uită la îvona.)* Oare a murit chiar de-adevăratelea ?
REGINA *(după un timp) :* Toţi sîntem muritori.
REGELE *(după un timp)* : Faceţi ceva ! Trebuie să facem ceva. Trebuie să spunem ceva. Trebuie să isprăvim odată. Filip... Hm... Fii tare. Nu se poate face nimic. A murit !
REGINA *(îl mîngiie pe Principe pe cap)* : Mama se află alături de tine, fiul meu !
PRINCIPELE : Ce spuneaţi ?
ŞAMBELANUL *(către servitori)* : Veniţi încoace. Trebuie ridicată de jos şi întinsă pe pat. Unul dintre voi s-o ia înainte şi să pregătească patul, repede. Şi chema-ţi-1 numaidecît pe patronul întreprinderii de pompe funebre. Fără cei de la pompe funebre n-o s-o scoatem la capăt. Acuma asta e cel mai important.
(Slujitorii se apropie de cadavru.) O clipă. Să îngenunchez.
(Se lasă în genunchi.)
REGELE : Ai dreptate. *(Îngenunchează.)* Are dreptate, trebuie să îngenunchez. *(Îngenunchează toţi afară de Principe.)* Asta s-ar fi cuvenit să facem din capul locului.
PRINCIPELE : Scuzaţi-mă. Ce aţi spus ?

ŞAMBELANUL : Cum ? *(Principele tace.)* îngenuncheaţi, Alteţă !
REGINA : îngenunchează, Filip. Trebuie să îngenun-chezi, fiule. Aşa se cade.
REGELE : Hai mai repede, îngenunchează odată! Nu poţi rămîne în picioare numai tu singur, cîtă vreme noi, ceilalţi, stăm în genunchi.
(Principele îngenunchează.)

Au apărut:
IUes Endre — *Cel ce e laş în dragoste.* Piesa dezbate un aspect legat de etica omului nou, în contextul vieţii Ungariei contemporane. Un accident de circulaţie constituie punctul de pornire în dezvăluirea caracterelor total opuse într-o familie aparent armonioasă, dar pînă la urmă destrămată de un act profund antisocial şi inuman. Solid construită şi înfăţişată alert, palpitant, piesa e de mare actualitate.
Aristofan — *Adunarea femeilor* — Operă reprezentativă pentru ultima perioadă din creaţia marelui dramaturg antic, adevărată sinteză a problematicii teatrului aristo-fanian. Scenele pline de vervă şi umor sînt elocvente pentru cel care a fost socotit unul dintre cele mai mari genii comice ale tuturor timpurilor.
Carlos Fuentes — *Noaptea toate pisicile sînt negre.* Piesă de inspiraţie istorică, a cărei acţiune se situează în secolul al XVl-lea în ultimele zile de existenţă a imperiului aztec. Prin intermediul celor doi eroi care se înfruntă, reprezentanţii a două civilizaţii total deosebite, spaniolul Cortes şi împăratul băştinaş Montezuma, Fuentes oferă o interpretare extrem de interesantă a ciocnirii dintre cele două lumi şi a procesului ulterior de colonizare.
Vor apărea :
Euripide — *Ifigenia în Aulis* — Una din cele mai celebre capodopere literare ale antichităţii, ultima tragedie a marelui clasic atenian al cărei ax de susţinere îl reprezintă sacrificarea fiicei lui Agamemnon la Aulis.

Nici astăzi nu ştiu mare lucru despre lonescu şi nici despre Beckett. Prin urmare mă văd nevoit să mărturisesc, fără să mă laud şi fără să mă ruşinez, că sînt un autor de teatru care n-a fost la teatru de douăzeci şi cinci de ani şi care nu citeşte piese de teatru, cu excepţia celor scrise de Shakespeare.
Aşadar de ce dumneavoastră, critici din diferite ţări, spuneţi: „iată o variantă a teatrului lui lonescu şi Beckett?" Sau: „este un precursor al lui lonescu şi Beckett". Sau: „este teatrul modern al Absurdului, în genul lui lonescu şi Beckett." Sau: „ciudat, nici măcar nu e lonescu sau Beckett." Aş vrea să ştiu pînă cînd aceste două nume acaparatoare vor devora întreaga substanţă a criticii consacrate pieselor mele, pînă cînd vor umbri teatrul meu modest, de dramaturg amator î
Care nu este un teatru al Absurdului, ci un teatru de idei, cu mijloacele sale proprii, cu scopurile sale proprii şi climatul său particular, o lume care-mi aparţine.
Transformîndu-i pe aceşti doi autori iluştri — tot respectul meu! — într-un singur angrenaj, li se face un rău serviciu.
Ziceţi că asta nu mă priveşte? Ba mă priveşte. Şi strig atunci cînd acest angrenaj mă înhaţă.
WITOLD GOMBROWICZ

Lei 4,25